БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 37 (1041)
21 ФЕВРАЛЬ
ЖУМА
1958 ЙИЛ
БАҲОСИ 20 ТИЙИН

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Украина Ленинчи Коммунистик Ёшлар Союзини Ленин ордени билан мукофотлаш тўғрисида

Украина ССР комсомол ташкилотларининг ёшларни Донбассда янги шахталарни жадал усулда қуриш соҳасида Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг топшириқларини муваффақиятли равишда бажаришга сафарбар қилиш йўлида олиб борган катта ишларини ҳамда давлат аҳамиятига эга бўлган бу муҳим ишда кўрсатган ташаббусини тақдирлаб. **Украина Ленинчи Коммунистик Ёшлар Союзи Ленин** ордени билан мукофотлансин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси К. ВОРОШИЛОВ.
СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль,
1958 йил 18 февраль.

Меҳнат қаҳрамонлари, янги ҳаёт ижодкорлари

Бутуниттифоқ пахтакорлар кенгаши кеча Москвада ўз ишини тамомлади. Ўзбекистон, Тожикистон, Туркманистон, Озарбайжон, Қирғизистон, Қозоғистон ва Арманистон колхоз қишлоқларининг энг яхши кишилари қишлоқ хўжалигимизнинг энг муҳим тармоқларидан бири бўлган пахтачиликни янада ривожлантириш учун ғоят зарур масалаларини катта Кремль саройида партия ва ҳукумат раҳбарлари билан бирликда икки кун муфассал ва амалий муҳокама қилдилар.

Пахта далалари илғорларининг Бутуниттифоқ кенгаши Коммунистик партия раҳбарлигида коммунизмнинг улуғвор биносини қураётган совет халқлари бузилмас дўстлигининг ёрқин намойишига айланди. Нотиқларнинг сўзларида ҳам, Кремль саройида бўлган ўртоқларча самимий суҳбатларда ҳам, кенгаш қатнашчилари хох ўзбек, ёки тожик, хох туркман ёки қозоқ, хох қирғиз ёки қорақалпоқ, хох рус ёки украин, хох озарбайжонли ёки армани бўлсин — ўз ўртоқларининг меҳнатда эришган муваффақиятларини табриклаб чалган қизғин қарсакларида ҳам, хуллас ҳамма нарсада социалистик миллатлар ўртасидаги дўстлик руҳи сезилиб турди.

Кенгашнинг муътабар трибунасида сўзга чиққан ҳар бир киши Совет ҳокимияти йилларида Ўрта Осиё, Закавказье ва Қозоғистон халқларининг ҳаётида рўй берган буюк ўзгаришлар тўғрисида ифтихор билан гапирди. Республикаларнинг вакиллари ўз халқларининг экономикаси, фан ва маданияти мислсиз гуллабяшнаганлигини, миллий кадрлар ўсганлигини ёрқин факт ва мисоллар билан кўрсатдилар. Кенгашнинг қатнашчилари — меҳнат қаҳрамонлари, колхоз ва совхоз ишлаб чиқаришининг талантли ташкилотчилари, деҳқончиликнинг моҳир усталари, янги ҳаёт ижодкорлари ана шу жуда катта ўзгаришларнинг ҳаммасининг энг яхши шоҳидларидир.

Кенгашда Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг секретари ўртоқ С. Камоловнинг, Тожикистон КП Марказий Комитетининг секретари ўртоқ Т. Ўлжабоевнинг, Туркманистон КП Марказий Комитетининг секретари ўртоқ С. Бобоевнинг, Озарбайжон КП Марказий Комитетининг секретари ўртоқ И. Мустафоевнинг, Қирғизистон КП Марказий Комитетининг секретари ўртоқ И. Раззоковнинг, Қозоғистон КП Жанубий Қозоғистон область комитетининг секретари ўртоқ И. Юсуповнинг, Арманистон ССР Министрлар Советининг раиси ўртоқ Кочиняннинг докладлари тингланди. Докладлар юзасидан музокараларда неча ўнлаб колхозчилар, механизаторлар, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари сўзга чиқдилар. Улар ўз иш тажрибалари билан ўртоқлашдилар, ўз хўжаликларининг меҳнаткашларини қизиқтираётган масалаларгагина тўхталиб қолмай, балки давлат нуқтаи назаридан энг муҳим бўлган проблемаларни ҳам кўтардилар. Пахтакорлар кенгаши қатнашчиларининг бугун «Правда»да эълон қилинган нутқлари қишлоқ хўжалигидаги барча ходимлар учун катта аҳамиятга эгадир.

Пахтакорлар кеча КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг нутқини самимий кутиб олдилар.

Улуғ Ленин васиятларига содиқ бўлиб келаётган Коммунистик партия мамлакатимиздаги барча миллатларнинг миллион-миллион меҳнаткашлар оммасини янги турмушни онгли равишда яратишга жалб қилди. «Омманинг жонли ижодкорлиги, — деган эди В. И. Ленин,— мана шунинг ўзи янги жамоатчиликнинг асосий факторидир». Бепоён Ватанимиз халқларининг яйрабяшнаганлиги, совет республикаларидаги экономика ва маданият юксалганлиги — ленинча миллий сиёсат оғишмай амалга оширилганлигининг, улуғ Ленин васиятлари тантана қилганлигининг натижасидир.

Шарқдаги совет республикаларининг ғалабалари ҳар бир совет кишисини қувонтириб руҳлантирмоқда. Шу республикалар хўжалигининг етакчи тармоғи бўлган пахтачиликни ривожлантиришдаги муваффақиятлар айниқса каттадир. Ўтган йил мамлакатимиз пахтадан 4 миллион 355 минг тонна ҳосил олди. Бу эса чор Россиясида 1913 йилда етиштирилган пахтадан қарийб олти баравар кўпдир. Совет Иттифоқи пахта етиштириш жиҳатидан жаҳонда иккинчи ўринга чиқиб олди, пахтанинг ҳосилдорлиги жиҳатидан эса биринчи ўринда турибди.

Юзлаб колхозлар ва совхозлар, бригадалар ва звенолар пахтадан ғоят кўп ҳосил олишга муваффақ бўлдиларки, бундай ҳосилни илгари ҳеч бир деҳқон ҳаёлига ҳам келтира олмас эди. Ҳозирги вақтда юз ва минг гектарлаб ерларда пахтанинг ҳар бир гектаридан 34-40 центнер ва ундан ҳам ошириб ҳосил олаётган пахтакорлар оз эмас. Илғорларнинг тажрибалари бизнинг ажойиб муваффақиятимиздир. Кремлдаги кенгашда шу илғорлар тажрибасидан қандай қилиб кенг фойдаланиш, шу тажрибани ҳар бир колхозда ва совхозда, ҳар бир районда қўлланиш тўғрисида кўп ва муфассал гапирилди.

Кенгаш қатнашчилари илғор хўжаликларнинг тажрибаларини ва энг яхши пахтакорларнинг тажрибаларини ҳамма жойда татбиқ қилиш саноатимиз учун ғоят қимматли бўлган мана шу хом ашёнинг ялпи ҳосилини кўпайтиришнинг асосий манбаи эканлигини айниқса уқтириб ўтдилар. Чигитни квадрат-уялаб экиш, қатор ораларини торайтиб экиш ва пахтазорларда қатор ораларини машина билан икки томонлама ишлаш сингари агротехниканинг прогрессив усулларига энди ҳеч ким шубҳаланмайдиган бўлиб қолди. Шу янги усулларни жорий қилишга ўз вақтида қаршилик кўрсатган консерваторларнинг важларини турмушнинг, практиканинг ўзи пучга чиқарди. Минглаб илғорлар шу усулларни қўлланаётганликлари туфайлигина пахтадан йил сайин мўл ва барқарор ҳосил олмоқдалар. Афсуски кўпгина пахтакор районларимизда ҳосилдорликнинг фарқи ҳали ҳам катта. Илғор хўжаликлар билан бир қаторда шу илғорларга қараганда бир ярим-икки баравар кам ҳосил олаётган колхозлар ва совхозлар бор. Бу фарқнинг сабаби нимада? Гап шундаки, баъзи хўжаликлар янгиликларни дадиллик ва қунт билан татбиқ қилмоқдалар, баъзи хўжаликлар эса ғўзани отабободан қолган эски усул билан ўстиришни ҳали ҳам давом эттирмоқдалар.

Ғўза ўстиришга доир ишларнинг ҳаммасини механизациялаштириш учун кескин кураш олиб бориш зарурлиги тўғрисида кенгашда бaралла гапирилди. Бунинг сабаби ҳам маълум. Экин майдонлари кенгайиб бораётганлиги, шунингдек пахтанинг ялпи ҳосилини янада кўпайтириш вазифалари меҳнат унумдорлигини оширишни, пахтанинг ҳар бир центнерини етиштирмоқ учун сарфланаётган меҳнатни камайтиришни биринчи ўринга қўймоқда. Кўп хўжаликларда пахта далаларида ишларнинг кўпчилиги қўлда бажарилмоқда, бу соҳада машина билан қилинаётган ишларнинг ҳиссаси жуда кам.

Кенгаш қатнашчилари йирик социалистик ишлаб чиқариш шароитида машиналарни кенг қўлланмасдан туриб ҳосилдорликни ошириш масалаларини ҳал қилиб бўлмаслигини уқтириб ўтдилар. Баъзи хўжаликлар машиналарни кенг қўлланиш натижасида қўл меҳнатининг ота-боболардан қолган қурол бўлган кетмондан батамом қутилганликларини кўрсатувчи мисоллар айтиб берилди. Масалан, Фарғона областининг Тошлоқ районидаги колхозларда ғўза қатор ораларини кетмон ишлатмай, машина билан ишлашни жорий қилиш учун бошланган ажойиб ҳаракат авж олиб кетди. Фактлар шуни кўрсатадики, ғўза қатор оралари машина билан ишланганида, пахтанинг ҳар бир центнерини етиштирмоқ учун кетмон билан ишланганига қараганда икки баравар кам меҳнат сарф бўлмоқда, пахтанинг ҳосилдорлиги эса анча ошмоқда.

Сўзга чиққан пахтакорларнинг ҳаммаси ҳосилни кўпайтириш тўғрисида гапирдилар. Қизғин кўклам экиш ишлари бошланиб кетишига оз вақт қолди. Пахта далаларининг меҳнаткашлари бу йилги кўкламни зўр меҳнат ғайрати ва сиёсий кўтаринкилик билан кутиб олмоқдалар. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг барча қишлоқ хўжалик ходимларига қарата чиқарган Мурожаатидан руҳланган пахтакорлар бу йил пахтадан мўл ҳосил етиштириб, мамлакатга кўпроқ пахта беришни ваъда қилмоқдалар. Улар қишлоқ хўжалигини янада юксалтириш соҳасида Коммунистик партия XX съезди белгилаб берган вазифаларни ҳал этишга муносиб ҳисса қўшмоқ учун ўзларининг бутун куч ва ғайратларини сарфламоқдалар.

Пахтакорларнинг Кремлда ўтказилган кенгаши партия ва халқнинг енгилмас бирлигини яна кучли суратда намойиш қилиб кўрсатди. Кенгаш қатнашчилари Коммунистик партиянинг қишлоқ хўжалигини юксалтириш соҳасида амалга ошириб келаётган тадбирлари самарали натижалар бераётганлиги тўғрисида якдиллик ва самимий миннатдорчилик билан гапирдилар.

Пахтакор республикаларнинг меҳнаткашлари олдида катта ва масъулиятли вазифалар турибди. Ҳеч шубҳа йўқки, пахтакорлар янги меҳнат ғалабалари билан севикли Ватанни қувонтириш учун ўз кучларини аямайдилар.

(«**Правда**»нинг 20 февралдаги бош мақоласи).

ПАХТАКОРЛАРНИНГ БУТУНИТТИФОҚ КЕНГАШИ

Эрталабки мажлисда биринчи бўлиб Ўзбекистон ССР даги «Шарқ юлдузи» колхозининг раиси, уч марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони **Ҳ. Турсунқулов** сўзга чиқди. У 20 йилдан бери ўзи раислик қилиб келаётган кўп миллатли қишлоқ хўжалик артелининг муваффақиятлари тўғрисида гапириб берди. Колхоз 1957 йилда об-ҳаво шароити ноқулай келганига қарамай, 46.700 центнердан ортиқ пахта етиштирди. Колхознинг пахтачилик соҳасида ишлаётган ҳар бир аъзосига 6 тоннадан пахта тўғри келади. Бунга ғўзаларни квадрат-уялаб жойлаштириш ва ғўза қатор ораларини узунасига-кўндалангига ишлаш туфайли эришилди. Ўтган йил колхознинг пул даромади 20 миллион сўмдан ортди.

Ўртоқ Турсунқулов ўтган йил колхоз тажриба сифатида МТС дан техникани ижарага олиб фойдаланганлигини айтди. Бу тажрибанинг натижалари муваффақиятли бўлиб чиқди: тракторларнинг иш унуми ортди, тракторларнинг бекор туриш ҳоллари камайди, тракторчилар ҳам анча яхшироқ ишлайдиган бўлиб қолди. Колхозда илгари қўл меҳнати билан шуғулланувчи кўп колхозчилар бошқа ишлар учун бўшатиб берилди.

Минбарда — Тожикистон ССРдаги Ленин номли колхоз раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони **Х. Назаров.** У ўзи раҳбарлик қилаётган колхоз пахта, гўшт, сут ва бошқа маҳсулотлар етиштиришни йил сайин кўпайтираётганлиги ҳақида гапирди. Ўтган йил колхоз ҳар гектар ердан ўрта ҳисобда 40,2 центнердан пахта олди, бу йил эса гектарига 45 центнердан ҳосил етиштириш учун курашмоқда. Ҳар бош сигирдан соғиб олинадиган сут миқдори уч йил мобайнида 900 литр кўпайтирилиб. 2.500 килограммни ташкил этди. Колхозчилар боғдорчилик ва токчиликни ривожлантиришга катта эътибор бермоқдалар.

Хўжаликни ҳар томонлама ривожлантириш катта даромад келтиради. Ўтган йил колхознинг даромади 22.300 минг сўмга етди.

Шундан кейин Озарбайжон ССРдан Бардан район партия комитетининг секретари ўртоқ **Х. Оғаев** сўзлайди.

— Районимизнинг колхозчилари, — деди у, — пахтачиликни ривожлантириш соҳасида сезиларли муваффақиятларга эришдилар. Районимиз 1956 йилдагига нисбатан 4.600 тонна ортиқ пахта топширди. Колхозлар пахтачиликдан 1955 йилдагига нисбатан икки баравар кўп даромад олдилар. Бундай ўсишга меҳнатни анча камроқ сарф қилган ҳолда эришилди. Верхне-Карабах каналининг ишга туширилиши натижасида районда янги ерлар ўзлаштирилмоқда.

Ўртоқ Оғаев район қишлоқларида колхозларнинг куч ва маблағлари ҳисобига беш йил мобайнида 100-дан ортиқ маданий-маиший муассасалар, шу жумладан 10 ўрта мактаб, 10 касалхона, 16 клуб ва маданият уйлари қурилажагини айтди. Ҳамма колхозлар электрлаштирилмоқда. 15 колхозда эса водопроводлар қурилмоқда.

Қирғизистон ССР дан Фрунзе номли колхоз раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони **У. Отабекова** ўзи раҳбарлик қилаётган колхоз ҳар гектардан 26,3 центнер пахта териб олганлигини айтди. Лекин бу чегара эмас, албатта, деди у. Биз гектарига 40-45 центнердан ҳосил етиштира оламиз. Буни илғор звенолар ва бригадаларнинг тажрибаси кўрсатиб турибди.

Бу йил биз катта майдонларда чигитни квадрат-уялаб экадиган сеялкалар билан экамиз. Сеялкаларнинг яхши ишлаши учун, шунингдек ғўзани суғориш учун далаларни яхши текислаш керак. Биз далаларни текислаш учун зарур машиналар билан таъминлашни илтимос қиламиз. ДТ-24 тракторларини ҳам кўпроқ ишлаб чиқариш керак, чунки бундай тракторлар ғўза қатор ораларини ишлаш учун жуда қулайдир. Биз саноатдан юқори сифатли ва етарли миқдорда минерал ўғитларни ҳам кутамиз.

— Лекин, бизларни фақат талаб қўйдилар, деб ўйламанг, — дейди ўртоқ Отабекова. — Колхозчилар мени шу кенгашга юборганларида бундай дедилар: Москвага бориб айтингки, бизлар Ватанга кўпроқ пахта бериш учун ҳамма ишларни қиламиз.

Арманистон ССР дан Шаумян номли колхоз раиси **А. Григорьян** Арманистондаги бу илғор хўжаликнинг ажойиб муваффақиятлари тўғрисида гапириб берди. Пахтачиликни ривожлантириш йўлида кўп иш қилган бу колхознинг аъзолари бу экиннинг илғор агротехникасини ўрганмоқдалар ва амалда татбиқ қилмоқдалар, ҳосилдорликни йил сайин оширмоқдалар.

Ўрта Осиё машина-синаш станциясининг механизатори **В. А. Тюпконинг** сўзини кенгаш қатнашчилари зўр қизиқиш билан тингладилар. У пахта етиштиришдаги комплекс механизациялаш тажрибаси ҳақида гапириб берди. Станция коллективи мавжуд машиналардан тўғри фойдаланиб, ўтган йил бир гектар ердаги ғўзани парвариш қилиш учун 24.4 киши-куни сарфлади. Бир центнер пахтани етиштириш учун 0.9 киши-куни сарфланди. Пахта терадиган мавжуд машиналарни қўлланиш бутун пахтанинг 93 процентини механизмлар ёрдами билан териб олишга имкон берди.

Селекциячи **В. П. Красичков** (Тожикистон ССР) ўз сўзида селекциячилик-уруғчилик иши ҳосилдорликни ошириш учун ғоят катта аҳамиятга эга эканлигини уқтириб ўтди. Тожикистон селекциячилари кейинги вақтларда пахтанинг бир қанча янги перспектив сортларини етиштирдилар. Бу сортлардан бири ҳозирги вақтда етиштирилаётган сортлардан беш кун илгари пишади ва гектарига 4-5 центнер ортиқ ҳосил беради, бошқа бир сорти эса қурғоқчиликка жуда яхши бардош беради. Бу сортларнинг ҳар иккаласининг тола сифати чет эл сортларининг тола сифатидан устун туради. Бундан ташқари, селекциячилар ингичка толали ва оддий сортларнинг энг яхши сифатларига эга бўлган пахтани ҳам етиштирдилар.

Музокараларда яна Ўзбекистон қишлоқ хўжалик фанлари академиясининг ҳақиқий аъзоси **М. Муҳаммаджонов,** Туркманистон ССР даги Тельман номли колхоз раиси, икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони **О. Эрсариев,** Қозоғистон ССРдаги Омонгелди номли колхоз раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони **А. Усмонов,** Тожикистон ССР даги «Москва» колхозининг раиси, икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони **С. Урунхўжаев,** Андижон область партия комитетининг секретари **Р. Қурбонов,** Тожикистон ССР даги Ленин номли колхоз бригада бошлиғи **Д. Қулиев,** Туркманистон ССР Қишлоқ хўжалик министри **К. Алиев** ҳам сўзладилар.

19 февралда кенгаш ўз ишини давом эттирди.

19 февралда Катта Кремль саройида пахтачиликнинг аҳволи ва уни янада ривожлантириш тўғрисидаги докладлар юзасидан музокаралар давом этди.

А. Б. Аристов, Н. А. Булганин, К. Е. Ворошилов, Н. Г. Игнатов. А. И. Кириченко, Ф. Р. Козлов, О. В. Куусинен, А. И. Микоян, Н. А. Муҳитдинов, М. А. Суслов, Е. А. Фурцева, Н. С. Хрушчев, Н. М. Шверник, А. Н. Косигин, М. Г. Первухин ўртоқлар президиумга чиққанларида кенгаш қатнашчилари уларни гулдурос қарсаклар билан кутиб олдилар.

Кенгашда Афғонистон, Болгария Халқ Республикаси, Бирма Иттифоқи, Хитой Халқ Республикаси, Корея Халқ Демократик Республикаси қишлоқ хўжалик ходимлари делегациялари қатнашмоқдалар.

Эрталабки мажлисда Қирғизистон КП Араван район комитетининг секретари **Б. Иброҳимов** биринчи бўлиб сўз олди.

Ўзбекистон КП Тошлоқ район комитетининг секретари, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони **Х. Эрматов** ҳам янги агротехниканинг афзалликларига тўхталиб ўтди. Ўтган йили, дейди у, районда минглаб гектар ерда ёки бутун экин майдонининг тўртдан уч қисмида ғўза туплари квадрат-уялаб жойлаштирилди ва икки томонлама парвариш қилинди. Механизациялаш илғор колхозларнинг ғўза парваришида қўл меҳнатини қўлланишдан тамомила воз кечишларига имкон беради. Бу эса мўл ҳосил олиш ва пахта етиштиришда сарфланган меҳнатни кўп даража камайтириш имконини берди.

Кенгаш қатнашчилари Москвадаги М. В. Фрунзе номли йигирув-тўқув фабрикасининг директори **С. Леонованинг** сўзини иштиёқ билан тингладилар. С. Леонова пахтакорларга пойтахт тўқимачиларининг қизғин саломини топширди.

— Кремлдаги учрашувимиз, — деди у,—мамлакатимиз халқларининг бузилмас қардошларча дўстлигини, ленинча миллий сиёсатнинг тўғрилигини исбот этган янги бир далил бўлди.

Тўқимачилар бундан буён ҳам газлама ишлаб чиқаришни такомиллаштирадилар. Аммо, дейди ўртоқ Леонова, бунинг учун сизларнинг ҳам ёрдамингиз керак. 1957 йилда олинган ҳосилда сифати паст толали пахта оз эмас эди. Тола кўпинча тоза бўлмайди. Дуруст, бунда пахта тозалаш заводларининг ходимлари айбли. Лекин қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари пахтанинг фабрикаларга қай ҳилда юборилишига бефарқ қарамасликлари лозим. Тўқимачилар пахта заводларида пахтанинг тозаланишини зўр эътибор билан кузатиб туришни пахтакорлардан сўрайдилар.

Озарбайжон ССРдаги 1 Май номли колхознинг раиси, икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони **Ш. Гасанова** қуйидагиларни айтди: биз Аракас дарёсидан сув олдик ва эндиликда пахтадан мўл ҳосил етиштирмоқдамиз.

Шундай муваффақиятларга эришувимизга, дейди нотиқ, Ўзбекистон колхозчилари билан ўтказиб келаётган мусобақамиз анча катта ёрдам берди, Ўзбекистон колхозчилари пахта етиштиришдаги илғор методларни жорий қилишда бизга ёрдам бермоқдалар. Уларга бу ёрдам учун раҳмат!

Бирма Иттифоқи Қишлоқ ва ўрмон хўжалиги министрлигининг парламент секретари **Такин Чан Тун** жаноблари кенгашга таклиф этилганлиги учун Совет ҳукуматига қизғин ташаккур изҳор қилади.

Ўзбекистон КП Тошкент область комитетининг биринчи секретари **С. Н. Нуритдинов** айтадики, область колхоз ва совхозлари 1957 йилда ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини ошириб бажардилар ва ҳар гектар ердан 24,7 центнердан пахта олдилар.

Колхозларнинг йириклаштирилиши, янги прогрессив агротехниканинг жорий қилиниши ва тракторлалчилик бригадаларининг вужудга келтирилиши пахта етиштиришни кўпайтиришга ёрдам берди. Кейинги икки йил ичида пахта етиштиришда меҳнат унумдорлиги 30-40 процент кўпайди. Бу йил 170 минг гектар ерда ғўзани машиналар ёрдами билан икки томонлама парвариш қилиш мўлжалланади. Пахта далаларида бажариладиган ҳамма ишларнинг комплекс механизациялаштирилиши кўп кишиларни бошқа ишлар учун, шунингдек Мирзачўлда янги ерларни ўзлаштириш учун бўшатиш имконини беради. Мирзачўлда яқин тўрт-беш йил ичида суғориладиган экин майдони 200 минг гектардан зиёд ортади. Областда шу давр ичида пахта майдони бир ярим баравар ортади, бир мавсумда олинадиган ялпи пахта ҳосили эса 700 минг тоннадан ошиқ бўлади.

Тожикистон республикасида Куйбишев номли совхознинг директори **Ю. Д. Воронин** сўзга чиқади.

Болгария Халқ Республикасидаги Голям Дол қишлоғи меҳнат деҳқончилик кооперативининг раиси **К. Георгиев** бир неча қишлоқни бирлаштирган ана шу кооперативнинг ривожланиши тўғрисида сўзлаб берди. Кооперативнинг асосий даромадлари узумчилик ва пахтачиликдан олинади. Кооператив ҳар гектар ердан 21,1 центнердан пахта етиштирмоқда ва пахта ҳосили жиҳатидан Болгарияда биринчи ўринни эгаллайди.

Васхнил академиги **А. Н. Аскоченский** ўз нутқида пахта етиштириладиган районларда ирригация ишлари ва суғориш проблемаларига тўхталиб ўтди.

Афғонистон Қишлоқ хўжалик министрлиги агрономия департаментининг бош директори **Муҳаммад Ясин Маил** жаноблари сўз олади.

У пахтакорларнинг Бутуниттифоқ кенгашида қатнашишга таклиф этганликлари учун Афғонистон ҳукумати ва халқи номидан Совет ҳукуматига ва совет халқига самимий, дўстлик туйғуларини изҳор қилади.

Афғонистон вакили кенгаш қатнашчиларини ўз мамлакатида пахтачиликнинг қандай ривожланаётганлиги билан қисқача таништиради ва Совет Иттифоқида мўл ҳосил етиштираётган хўжаликларнинг тажрибаси катта аҳамиятга эга эканлиги тўғрисида гапиради.

Корея Халқ-Демократик Республикаси Ер ишлари министрлиги план бошқармасининг бошлиғи **Ким Пун Чин** минбарга чиқади. У Корея Халқ-Демократик Республикасидан қишлоқ хўжалигида ва, жумладан, пахтачилик соҳасида эришилган муваффақиятлар тўғрисида гапиради.

Қозоғистон ССРдаги «Пахтаорол» совхозининг директори **В. Н. Куликов** қуйидагиларни айтади: бу совхоз кўп миллатли Совет Иттифоқи халқлари дўстлигининг чинакам символи бўлиб қолди. Совхозда Ватанимиздаги кўп халқларнинг вакиллари ишламоқдалар. Қардош республикаларнинг пахтакорлари ва Албания, Болгария, Польша, Хитой, Югославия. Ҳиндистон ва бошқа мамлакатлардаги дўстларимиз совхозга тез-тез келиб турадилар. Ҳозирги вақтда Болгария ёшларининг катта бир группаси шу совхоздадир.

СССР Қишлоқ хўжалик министри **В. В. Мацкевич** ўз нутқида мамлакатда пахта етиштиришни янада кўпайтириш резервларига тўхталиб ўтди. Аввало, дейди у, суғориладиган ерлардан фойдаланишни яхшилаш ва барча колхоз ҳамда совхозларнинг суғориладиган майдоннинг ҳар бир квадрат метридан тўғри фойдаланишларига эришмоқ керак.

Пахтачиликни янада ривожлантириш суғориладиган янги ер майдонларини ишга солишни талаб этади. Бу соҳада Мирзачўлда кўп иш қилинмоқда. Мирзачўлда 300 минг гектар ерни ўзлаштириш мўлжалланди. Қорақум канали қурилмоқда. Марказий Фарғонада катта массивлар ўзлаштирилмоқда. Қарши даштларини ва Зарафшон этакларидаги ерларни суғориш кун тартибида турибди. Янги ерларда юксак даражада механикалаштирилган йирик совхозларни вужудга келтириш—мазкур ерларни ўзлаштиришнинг энг самарали йўлидир.

Кенгаш қатнашчилари, дейди ўртоқ Мацкевич, бир қанча танқидий фикрларни айтдилар ва кўпгина таклифлар киритдилар. Госплан ва СССР Қишлоқ хўжалик министрлиги ана шу мулоҳаза ва таклифларни қараб чиқадилар ҳамда зарур чораларни кўрадилар.

Кенгашда Туркманистон ССР, Мари областидаги «Коммунизм» колхозининг раиси **Г. Анамуҳамедова,** Озарбайжон ССР Қишлоқ хўжалик министри **Г. А. Сеидов,** Ўзбекистон ССР, Наманган областидаги Сталин номли колхознинг раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони **Х. Соиббоев,** Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советининг раиси **Н. Жапоқов,** Қирғизистон КП Жалолобод область комитетининг секретари **Т. Б. Болтагулов** ҳам нутқ сўзладилар.

Кечки мажлисда кенгаш қатнашчилари томонидан самимий кутиб олинган КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари **Н. С. Хрушчев** нутқ сўзлади.

Кенгаш колхозчилар, МТС ва совхоз ишчилари, қишлоқ хўжалиги ва сув хўжалиги мутахассисларининг Ўзбекистон ССРда, Тожикистон ССРда, Туркманистон ССРда, Озарбайжон ССРда, Қозоғистон ССРда, Қирғизистон ССРда ва Арманистон ССРда пахтачиликни янада ривожлантириш юзасидан олган мажбуриятларини якдиллик билан қабул қилди.

Шу билан пахтакорларнинг Бутуниттифоқ кенгаши ўз ишини тамомлади. (ТАСС).

МОСКВА. Катта Кремль Саройида Бутуниттифоқ пахтакорларининг кенгаши бўлиб ўтди. **Суратда:** Катта Кремль Саройининг мажлислар залида. Кенгашда иштирок этаётган Ўзбекистон ССР пахтакорлари (чапдан ўнгга): Наманган областидаги Ленин номли колхознинг раиси **А. Отабоев,** Тошкент область, Ўртасарой районидаги Свердлов номли колхознинг раиси **М. Муҳамаджонов,** Ўрта Чирчиқ районидаги «Ленин йўли» колхозининг раиси **Э. Усмонов** ва шу район партия комитетининг секретари **С. Отабоев** ўртоқлар.

Н. Ситников фотоси. (ТАСС фотохроникаси).

ЧЕТ ЭЛЛАР БИЛАН ДЎСТЛИК ВА МАДАНИЙ АЛОҚА СОВЕТ ЖАМИЯТЛАРИНИНГ БУТУНИТТИФОҚ КОНФЕРЕНЦИЯСИГА

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети чет эллар билан дўстлик ва маданий алоқа совет жамиятлари Бутуниттифоқ конференциясининг қатнашчиларини қизғин табриклайди.

СССРда чет давлатларнинг халқлари билан дўстлик ва маданий алоқа Жамиятларининг тузилганлиги мамлакатимиз ижтимоий ҳаётидаги муҳим воқеадир ва совет халқи кенг табақалари томонидан қизғин қўллаб-қувватланди.

Чет эллар билан дўстлик ва маданий алоқа Совет жамиятлари халқларни бир-бирларининг тарихи, экономикаси, маданияти, фани, турмуши билан таништириш, кенг жамоатчилик доираларининг намояндалари ўртасида маҳкам алоқалар ўрнатиш ва халқларнинг ижодий фаолиятига доир турли соҳаларда тажриба алмашиш йўли билан СССР халқларининг жаҳондаги барча халқлар билан дўстлиги, ҳамжиҳатлиги, ишончи ва маданий ҳамкорлигини мустаҳкамлашдан иборат олижаноб вазифани амалга оширишлари лозим.

Чет эллар билан дўстлик ва маданий алоқа Совет жамиятларининг бу фаолияти совет халқининг бошқа ҳамма давлатлар билан, улардаги ижтимоий ва сиёсий тузум қандай бўлишидан қатъи назар, тинч-тотув яшаш йўлидаги интилишига тамомила мос бўлиб тушади. Бу жамиятларнинг фаолияти тинчликни ва халқаро хавфсизликни сақлаш ишига хизмат қилади.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети чет эллар билан дўстлик ва маданий алоқа Совет жамиятлари Конференциясига ўз ишида муваффақият тилайди ҳамда Конференция қарорлари совет халқининг ер юзидаги барча мамлакатлар халқлари билан ҳамжиҳатлиги ва ҳамкорлигини янада кенгайтириш ва мустаҳкамлашга ёрдам беради ҳамда совет жамоатчилиги кенг доираларини ана шу вазифани амалга оширишга жалб этади, деб ишонч билдиради.

СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

СССР Олий Совети Президиуми Украина комсомоллари ва ёшлари Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг Донбассда ўттиз еттита кўмир шахтасини тезкорлик билан қуриш ва ишга тушириш соҳасида муваффақиятли ишлаганликлари учун бу қурилишда алоҳида ўрнак кўрсатган ёшлардан 1270 кишини орденлар ва медаллар билан мукофотлади.

28 киши Ленин ордени билан, 115 киши Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан, 443 киши «Ҳурмат Белгиси» ордени билан, 784 киши «Шавкатли меҳнат учун» ва «Меҳнатда ўрнак кўрсатганлиги учун» медаллари билан мукофотланди.

ПАХТАКОРЛАРНИНГ БУТУНИТТИФОҚ КЕНГАШИ

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг секретари ўртоқ С. К. КАМОЛОВ доклади

Ўртоқлар! Пахтачиликка бағишланган мана шу Бутуниттифоқ кенгаши чақирилганлиги партиямиз Марказий Комитети ва Ҳукуматимизнинг совет пахтачилигини янада юксалтиришга, пахтакор республикалар экономикасини ва маданиятини ривожлантиришга катта эътибор бераётганликларини кўрсатувчи яна бир ёрқин далилдир.

Ўзбек халқи Коммунистик партия ва Совет ҳукуматидан пахтакорлар тўғрисида ҳамиша оталарча ғамхўрлик қилиб келаётганликлари учун бениҳоя миннатдордир.

Чор Россиясининг ўтмишда қолоқ чекка ўлкаси бўлиб келган Ўзбекистон эндиликда Совет Шарқининг йирик саноат марказларидан бири, мамлакатнинг асосий пахта базаси, илғор фан ва маданият республикаси бўлиб қолди, ўзбек халқи эса Совет Иттифоқи халқларининг аҳил, тенгҳуқуқли оиласида бадавлат ва хурсанд бўлиб яшамоқда.

Мана шуларнинг ҳаммаси партиямизнинг доно ленинча миллий сиёсати изчиллик билан амалга оширилиб келаётганлигининг натижасидир.

Бугун пахтакорларнинг Москвада тарихий кенгаши бўлаётган кунда ўзбек халқи КПСС Марказий Комитетига ва Совет ҳукуматига ўзининг чин кўнгилидан яна бир марта самимий раҳмат дейди. **(Қарсаклар).**

Ўзбек халқи мамлакатимиздаги ҳамма халқлар ўртасида илгари мисли кўрилмаган дўстона муносабатлар ва қардошларча ҳамкорлик бўлиб келаётганлиги сабабли мана шу муваффақиятларга эришди. Биз бу дўстликни бундан буён ҳам сақлаймиз, уни совет тузумининг биз учун энг азиз ғалабаси деб мустаҳкамлаймиз. **(Гулдурос қарсаклар).**

Биз улуғ рус халқига бутун қалбимиздан ташаккур айтамиз, чунки улуғ рус халқининг беғараз қардошларча кўмаги мамлакатимиздаги бошқа халқлар сингари бизга ҳам ўз индустриямизни ривожлантириш, қишлоқ хўжалигини юксалтириш ва миллий кадрларимизни ўстириш учун ёрдам берди. **(Қарсаклар).**

Ўртоқлар! Ўзбекистонда пахтачиликнинг катта тарихи бор, лекин фақат Совет ҳокимияти йилларидагина халқ хўжалигининг бошқа ҳамма тармоқлари сингари пахтачиликнинг ҳам чинакам яшнаши учун имконият туғилди.

Ҳозирги Ўзбекистон территориясида 1913 йилда 518 минг тонна пахта етиштирилган бўлса, 1956 йилда 2 миллион 858 минг тонна, ёки 1913 йилдагига қараганда 5,5 баравар кўп пахта етиштирилди. **(Қарсаклар).**

Бу муваффақиятни мамлакатнинг индустрлаштирилганлиги ва коллективлаштирилганлиги, фан ва техниканинг ривожлантирилганлиги таъминлади, бунинг натижасида пахтачиликда ишлаб чиқарувчи кучларнинг ўсиши учун чексиз имкониятлар очилди.

Ҳозирги вақтда республикада 1397 та катта колхоз, 172 та совхоз, 187 та МТС бор, буларда олий ва ўрта маълумотли 14 минг 600 мутахассис ишламоқда.

Республика МТСлари, колхозлари ва совхозлари энг илғор техника билан таъминланган. Уларда 60 мингдан кўп трактор (15 от кучига айлантириб ҳисоблаганда) ва бошқа кўпгина ҳозирги замон техникаси ишламоқда. Бунинг натижасида қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришидаги ишларнинг кўпчилиги батамом машиналаштирилди.

Пахтачилик кейинги 3-4 йил ичида, КПСС Марказий Комитетининг сентябрь Пленумидан кейин айниқса барқ уриб ривожланди.

1954 йилдан 1957 йилга қадар бўлган давр ичида Ўзбекистон 17 минг трактор, 11 мингдан кўпроқ автомобиль олди, республика қишлоқ хўжалигига 3 миллиард 400 миллион сўм, яъни бундан илгариги 8 йил ичида — 1946 йилдан то 1953 йилга қадар бўлган давр ичида сарфланган капитал маблағга баравар келарлик миқдорда капитал маблағ сарфланди. Пахта етиштиришни моддий жиҳатдан рағбатлантиришнинг энг муҳим масалалари ҳал қилинди.

Қишлоқ хўжалиги энг янги техника билан таъминланганлиги агротехниканинг прогрессив усулларини кенг қўлланиш учун катта имкониятлар очиб берди. Ўрта Осиё, Закавказье республикалари ва Қозоғистон пахтачилик илғорларининг 1954 йилда Никита Сергеевич Хрушчев иштироки билан бўлиб ўтган кенгаши эса бу соҳада жуда катта аҳамиятга эга бўлди.

Шу кенгашда пахта ўстиришнинг янги прогрессив усулларини кенг қўлланиш асосида пахтачиликни янада ривожлантириш программаси ишлаб чиқилди, пахтачилик соҳасидаги эскиликка ва консерватизмга зарба берилди ҳамда чигитни торайтирилган қатор ораларига квадрат-уялаб экиб ғўза қатор ораларини икки томонлама ишлашга кенг равишда ўтиш учун йўл очилди.

Ўзбекистонда 1955 йилдан бошлаб пахта майдонининг ҳаммасига чигит қатор ораларини торайтириб экиладиган бўлиб қолди. 1956 ва 1957 йилларда 700 минг гектардан кўпроқ майдонлаги ғўза қатор ораларини икки томонлама ишланди.

Пахта ўстиришнинг прогрессив усуллари ғўза қатор ораларини ўз вақтида яхши сифатли қилиб ишлаш, бу ишга сарф бўлаётган меҳнатни анча камайтириш ва ҳосилдорликни ошириш сингари жуда муҳим вазифани ҳал қилишга ёрдам бермоқда.

Республика колхозлари пахтачиликка 1954 йилда 296 миллиондан кўпроқ меҳнат куни сарфлаган бўлсалар, 1956 йилда эса 253 миллион меҳнат куни сарфладилар, яъни пахтачиликка 43 миллион меҳнат куни кам сарфланди. Пахтанинг бир гектарига 1954 йилда 232 меҳнат куни сарфланган бўлса, 1956 йилда 205 меҳнат куни сарфланди, етиштирилаётган ҳар бир центнер пахта учун 1954 йилда 12 меҳнат куни сарфланган бўлса, 1956 йилда 9 меҳнат куни сарфланди.

Пахта етиштириш ҳам кўпайди, 1954-1955 йилларда ўрта ҳисоб билан 2 миллион 585 минг тонна пахта олинган бўлса, 1956-1957 йилларда 2 миллион 803 минг тонна пахта олинди, ёки пахтанинг ялпи ҳосили ўрта ҳисоб билан ҳар йил қарийб 220 минг тонна кўпайди.

Турмуш пахтачиликдаги янги усулларнинг жуда катта афзаллиги борлигини батамом исботлаб берди. Шу туфайли қишлоқ хўжалиги учун ғоят ноқулай йил бўлган ҳатто 1957 йилда ҳам биз пахта етиштириш соҳасидаги юксак даражани сақлаб қолишга муваффақ бўлдик.

Мамлакатда энг кўп пахта етиштириб бераётган Андижон области 1957 йилда 158 минг гектар майдоннинг ҳар бир гектаридан 28,5 центнердан ҳосил берди **(Қарсаклар).** Бунинг учун Андижон области ҳукуматнинг олий мукофоти бўлган — Ленин орденига сазовор бўлди **(Қарсаклар).** Сурхондарё, Қашқадарё, Хоразм областлари ва Қорақалпоғистон АССР ҳам пахтанинг ҳосилдорлигини ўтган йилдагига нисбатан анча оширдилар.

13 район, 208 колхоз пахтанинг ҳар бир гектаридан 30-35 центнер ва ундан ҳам ошириб ҳосил олдилар.

Пахтанинг ҳар бир гектаридан 40 центнер ва ундан ҳам ошириб ҳосил етиштирган кишилар — республикамизнинг илғор пахтакорлари, колхоз ишлаб чиқаришининг талантли ташкилотчилари шу кенгашда қатнашмоқда. Булар орасида Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари Қобилов, Маҳмудов, Бакиров, Ортиқов, Сойибоев, Икромов ўртоқлар бор **(Қарсаклар).**

«Шарқ юлдузи» колхозининг раиси, уч марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ҳамроқул Турсунқулов пахтадан яна мўл ҳосил олишга муваффақ бўлди.

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони ўртоқ Ҳайдаров район партия комитетининг секретари бўлиб ишлаётган Денов районидаги колхозлар ва совхозлар 17.300 гектар пахта майдонининг ҳар бир гектаридан 37,3 центнердан ҳосил етиштириб, давлатга 65 минг тоннадан кўпроқ пахта топширдилар **(Қарсаклар).**

Биз пахтачиликнинг донгдор усталари — колхозларнинг раислари — Муҳсимов, Юсупов, Қурбонов, Матқобилов, Машарипов, Дурдиев, Саидова, Дўсов ўртоқлар, механизаторлар — Кенжаев, Тюпко, Абсаматов, Ражабов ўртоқлар, атоқли теримчиларимиз Чинни Шаропова ва бошқа кўпгина азаматлар билан ҳам фахрланамиз.

Бу кенгашда барча пахтакор республикаларнинг вакиллари қатнашмоқда. Бизлар кўп йиллардан бери бир-биримиз билан социалистик ҳамкорлик қилиш ва ўзаро ёрдамлашишни традиция қилиб олдик. Ғўза ўстириш мавсумида Тожикистон, Туркманистон, Озарбайжон, Қирғизистон, Қозоғистон ва Арманистондан қадрдон дўстларимиз ва акаукаларимиз бизнинг Ўзбекистонга бир неча марталаб келиб, ўзларининг фойдали маслаҳатлари билан ва ўзларининг энг яхши тажрибаларини ўргатиб, ишимиздаги камчиликларни тугатишимизга ҳамда пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришимизга ёрдам бериб турадилар.

Ўзбекистон пахтакорлари уларга мана шу катта ёрдамлари учун чин кўнгилдан ташаккур айтадилар. **(Қарсаклар).** Пахтакор республикалар ўртасидаги социалистик мусобақа бундан буён ҳам давом эта беради ва совет пахтачилигини янада яшнатиш йўлида мустаҳкамлана берадики, биз бунга аминмиз.

Ўртоқлар! Мамлакатда қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини янада ривожлантириш вазифалари ва бу вазифаларни ҳал қилиш йўллари КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг барча қишлоқ хўжалик ходимларига қарата чиқарган Мурожаатида баён қилиб берилди.

Ўзбекистон пахтакорлари Бутуниттифоқ кенгашига тайёрланиб, ўзларининг мавжуд имкониятларини кенг муҳокама қилдилар, пахта етиштиришни янада кўпайтирмоқ учун ўз резервларини ҳисоблаб чиқдилар ва шу кенгашда қатнашаётган бизларга республикамиз қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари 1958 йилда пахта етиштиришни камида 3 миллион тоннага етказиш мажбуриятини олганликларини КПСС Марказий Комитетига ва Совет ҳукуматига маълум қилишни топширдилар. **(Қарсаклар).**

Ўртоқ Н. С. Хрушчев чорвачиликка раҳбарлик қилишдаги жиддий камчиликларимизни ҳам тўғри танқид қилган эди. Биз бу камчиликларни ҳисобга олиб, қишлоқ хўжалигининг бу муҳим тармоғидаги аҳволни тузатиш чораларини кўрдик.

Колхозларда ва совхозларда ҳар бир соғин сигирдан 1953 йилда 444 килограммдан сут соғиб олинган, ҳаммаси бўлиб эса 70 минг тонна сут етиштириб берилган бўлса, 1957 йилда ҳар бир соғин сигирдан ўрта ҳисоб билан 1116 килограммдан сут соғиб олинди ва сут етиштириш кўпайтирилиб, 237 минг тоннага етказилди, ёки уч баравардан зиёдроқ оширилди. **(Қарсаклар).**

Дуруст, ҳар бир сигирдан соғиб олинаётган сутнинг миқдори жиҳатидан республика Совет Иттифоқидаги ўртача кўрсаткичлардан ҳали кейинда қолмоқда, лекин биз қолоқлигимизни батамом тугатмоқ учун бундан буён ҳам чора-тадбирлар кўра берамиз.

Шу давр ичида гўшт етиштириш 72 процент, жун етиштириш 17 процент кўпайтирилди.

Ўзбекистон қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари умумхалқ вазифасини — аҳоли жон бошига сут, ёғ ва гўшт етиштириш жиҳатидан яқин йиллар ичида Америка Қўшма Штатларига етиб олиш вазифасини ҳал этишга муносиб ҳисса қўшмоқ учун зўр бериб курашмоқдалар.

Биз 1958 йилда колхозларда ва совхозларда 145 минг тонна, ёки ўтган йилдагига қараганда 20 минг тонна кўп гўшт етиштириш, 290 минг тонна, ёки ўтган йилдагига нисбатан 53 минг тонна кўп сут етиштириш мажбуриятини олдик. Шу мақсад билан сигирларнинг сонини кўпайтирмоқ, маккажўхори, оқжўхори, беда ва бошқа озуқа экинлар экишни янада кенгайтириш ва шу экинларнинг ҳосилдорлигини ошириш йўли билан ем-хашак базасини анча яхшиламоқ учун ҳамма чораларни кўраётирмиз.

Биз бу йил 1.350 минг дона қоракўл териси, 14 минг тонна пилла, 120 минг тонна луб экинлари пояси топшириш, сабзавот, картошка, мева, узум етиштиришни кўпайтириш мажбуриятини олдик.

Ўртоқлар! Мамлакатда пахтачиликни янада зўр куч билан юксалтиришни таъминлаш соҳасида пахтакор республикаларнинг меҳнаткашлари олдида жуда катта вазифа турибди.

Ўзбекистон меҳнаткашлари бу вазифани амалга оширишдаги ўзларининг роллари ва масъулиятларини англаб, пахта етиштиришни еттинчи беш йилликнинг охирига бориб камида 4 миллион тоннага етказишга қарор қилдилар. **(Қарсаклар).**

Хўш, биз бунинг учун қандай тадбирларни амалга оширмоқчимиз?

Биринчидан, мавжуд пахта майдонларида пахтанинг ҳосилдорлигини 1965 йилга қадар тахминан 25-30 процент оширамиз.

Иккинчидан, суғориладиган ер майдонларини камида 600-700 минг гектар кенгайтириб, пахта экиладиган майдонни 1.600 минг гектарга етказамиз.

Пахтанинг ҳосилдорлигини оширишни қуйидаги йўллар билан таъминлаймиз:

Тўғри алмашлаб экишни жорий қиламиз, пахта экилаётган бутун майдонда ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаймиз ва пахтани қондириб суғоришни таъминлаймиз;

ғўза ўстириш ва унинг ҳосилини териб олиш ишларининг ҳаммасини комплекс механизациялаштирамиз;

пахтанинг янги, тағин ҳам серҳосил ва бошқа ҳамма сифатлари жиҳатидан энг яхши сортларини жорий қиламиз;

ғўза касалликларига, зараркунандаларига қарши, бегона ўтларга қарши курашни яхшилаймиз ва бошқа бир қанча чора-тадбирлар кўрамиз.

Ерларга минерал ўғитлар, жумладан, азотли ўғитлар солиш пахта ҳосилдорлигини оширишнинг муҳим шартларидан биридир. Шу муносабат билан биз Иттифоқ Госпланидан Бухоро ва Фарғонада табиий газлар негизида азот-ўғит заводлари қуриш тўғрисидаги таклифларимизга қулоқ солиб, бу масалани тезроқ ҳал қилиб беришни сўрар эдик.

Шу айтиб ўтилган тадбирлардан энг муҳимига, у ҳам бўлса **пахтачиликни комплекс механизациялашни тезроқ тугаллаш** масаласига тўхталиб ўтмоқчиман.

Механизациялаш соҳасида эришилган даража пахтачиликдаги меҳнат унумдорлигини революциядан олдинги даврдагига нисбатан ўрта ҳисобда 4-5 баравар оширишни таъминлади.

Лекин бу даража энди бизни қаноатлантира олмайди. Ҳозир шундай бир пайт келдики, биз пахтачиликда қўл меҳнатини механизмлар билан энг кўп даражада алмаштириш вазифасини қўйиш ва амалий ҳал қилиш учун ҳамма имкониятларга эга бўлиб қолдик.

Кейинги йиллар мобайнида илмий ташкилотлар, шунингдек Ўзбекистоннинг бир қанча илғор хўжаликлари бу соҳада ишлаб чиқариш тажрибалари ўтказдилар ва яхши натижаларни қўлга киритдилар.

Тўрақўрғон районида Социалистик Меҳнат Қаҳрамони ўртоқ Ботиров раис бўлиб ишлаётган Киров номли колхоз чигитни квадрат-уялаб экишни ва қатор ораларини икки томонлама ишлашни тўла равишда таъминлади, квадратларни аниқ қилиб олиш ва қатор ораларида машиналар билан ишланадиган зонани кенгайтириш ҳисобига 1956 йилда кетмон билан қилинадиган ишларни жуда камайтирди, сарф бўлаётган меҳнатни 144 минг меҳнат куни миқдорида тежади ва пахтанинг ҳар бир гектаридан 38,1 центнердан ҳосил олди.

Шу колхоз 1957 йилда 1283 гектар ерга пахта экиб, унинг ҳар бир гектаридан қарийб 40 центнердан ҳосил олди ва пахтанинг ҳар бир центнерини етиштирмоқ учун атиги 3,6 меҳнат куни сарфлади. Бу колхоз меҳнатнинг сарфланишини мана шундай камайтириш ва мўл ҳосил олиш туфайли колхозчиларнинг ҳар бир меҳнат кунига 28 сўмдан пул ва 2,5 килограммдан дон бериш имкониятига эга бўлди.

Тошлоқ районида 2000 гектар пахта майдонида ҳам шундай тажрибалар ўтказилди.

Янги прогрессив агротехникани ҳамма жойда кенг равишда жорий қилиш бу илғор усулни катта майдонларда амалга оширишга имкон беради. Биз 1958 йилда бир миллион гектардан кўпроқ ерда чигитни квадрат-уялаб экиш ва ғўза қатор ораларини икки томонлама ишлаш усулини жорий қилмоқчимиз.

Чопиқ трактори яратиш комплекс механизациялаш соҳасида катта аҳамиятга эга бўлади. Саноат ходимлари бу масалани тезроқ ҳал қилишлари керак.

Ўртоқлар! Пахта теришни машиналаштириш ҳозирги вақтда пахтачиликдаги энг кескин проблема бўлиб қолди. Чигитни квадрат-уялаб экиш усули жорий қилинганлиги туфайли ҳар бир киши ўрта ҳисоб билан 2,5-3 гектар ерда пахтадан мўл ҳосил етиштиришни уддалай олади, аммо у фақат бир-бир ярим гектар ернинг пахтасини қўл билан териб олиши мумкин. Бизнинг конструкторларимиз пахта териш машиналарини яратиб бердилар. Бир қанча колхозлар ва совхозларнинг тажрибаларидан маълум бўлишича, бу машиналар пахтани теришни тезлаштирмоқда ва бу ишда қўл меҳнатини камайтирмоқда. Бироқ, шуни эътироф қилиш керакки, биз кейинги йилларда мавжуд терим машиналаридан фойдаланишга эътиборни сусайтириб қўйиб, бу билан пахтаси машина билан териб олинган майдонларнинг анча камайиб кетишига йўл қўйдик.

Шу билан бирга, шуни ҳам яшириб бўлмайдики, пахта териш машиналарида жиддий камчиликлар бор, бу машиналарни такомиллаштириш ишлари эса йўл қўйиб бўлмаслик даражада секинлик билан олиб борилмоқда.

Ҳозирги вақтда колхозлар ва совхозлар пахтачилик соҳасида сарфланаётган ҳамма меҳнатнинг қарийб 60 процентини пахтани қўлда териб олишга сарфламоқдалар.

Шу сабабли пахта теришни машиналаштириш масаласи ҳозирги вақтда катта халқ хўжалик аҳамиятига эга масала бўлиб қолмоқда.

Иш унуми юксак даражада бўлган тағин ҳам мукаммалроқ терим машиналари яратиб бериш, зарур дориворлар ишлаб чиқариш, пахтанинг энг яхши сортларини етиштириб бериш ва пахта теришни машиналаштириш фақат республика органларинингина эмас, шу билан бирга СССР Қишлоқ хўжалик министрлигининг, СССР Госпланининг, Иттифоқ академияларининг ва бошқа муассасаларнинг ҳам диққат марказида туриши лозим, деб ҳисоблаймиз.

Пахта тозалаш саноатининг ишини қайта қуриш ҳамда колхозлар ва совхозларни пахтани қуритиш ва тозалаш ишларидан батамом озод қилиб қўйиш пахта теришни комплекс механизациялаш системасидаги катта масаладир.

Ҳозирги вақтда бу иш примитив усулда олиб борилмоқда, бу ишга кўп меҳнат ва маблағ сарфланмоқда. Ҳолбуки, ҳамма заводларда ва тайёрлаш пунктларида пахта қуритиш-тозалаш цехлари қуриш яхшироқ бўлур эди. Ана шунда колхозлар ва совхозлар пахтани даладан териб олиш биланоқ уни бевосита элтиб топшира берар эдилар.

Сўнгра, биз қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши кураш чораларини тағин ҳам самаралироқ қилишга жуда жиддий эътибор бериш зарур деб ҳисоблаймиз, чунки зараркунандалар, касалликлар ва бегона ўтлардан жуда кўп пахта нобуд бўлмоқда. Биз бундай нобудгарчиликка йўл қўймаслигимиз керак.

Кейинги вақтларда самарали дориворлар ишлаб чиқилди. Аммо бу дориворларнинг камлиги ишнинг белига тепмоқда. Химия саноати КПСС XX съездининг қарорларини бажариб, қишлоқ хўжалигини керакли дориворлар билан тезроқ таъминлаши лозим.

Ўртоқлар! Пахтачилик учун янги машиналар яратиб бериш билан бирга, мавжуд техникадан ҳам яхшироқ фойдаланишимиз лозим. Ишни ташкил этиш формаларини такомиллаштириш ва МТС ларнинг колхозлар билан ўзаро муносабатларини такомиллаштириш бу соҳада жуда муҳим вазифадир.

Бизнинг республикамизда агротехникадан яхши хабардор тажрибали механизаторлар бошчилигида трактор-далачилик бригадалари ташкил этишда бирмунча тажрибага эгамиз.

Шўрчи районидаги Калинин номли колхозда илгари трактор бригадасининг бошлиғи бўлиб ишлаган ўртоқ Абсаматов бошчилигидаги трактор-далачилик бригадаси 1957 йилда 269 гектар пахта майдонининг ҳар бир гектаридан 31 центнердан ҳосил олди, ваҳоланки шу колхознинг ўзида ҳар бир гектардан ўрта ҳисоб билан 21 центнердан ҳосил олинди.

КПСС Марказий Комитети МТСлар билан колхозларнинг ўзаро муносабатларини яхшилаш тадбирларини ҳозирги вақтда ишлаб чиқмоқда, жуда катта аҳамиятга эга бўлган бу тадбирларни тўла равишда қўллаб-қувватлаймиз, биз бу хусусда ишлаб чиққан таклифларимизни КПСС Марказий Комитетига кўриб чиқиш учун топширамиз.

Ўртоқлар! Энди суғориладиган ерларни қандай қилиб кенгайтирмоқчи бўлганлигимиз ҳақида бир-икки оғиз гапириб ўтаман.

Ўрта Осиё территориясида 10 миллион гектардан кўпроқ ерни суғоришга имкон берадиган жуда катта ер ва сув ресурслари бор, буларнинг ярмидан кўпроғи Ўзбекистондадир.

Суғориладиган деҳқончиликни ривожлантириш яқин йиллар ичида бир қанча йирик ирригация ва гидротехника иншоотлари қуришни энг зарур вазифа қилиб қўймоқда.

Бизнинг фикримизча, шуларнинг энг муҳимлари қуйидагилардир:

1. Мирзачўлни суғориш ишларини давом эттириш керак. Биз қардош қозоқ халқи билан бирга Мирзачўлга катта ҳужум бошладик.

Ўтган бир ярим йил ичида бу соҳада катта ишлар қилдик. Қурилишга 280 миллион сўм сарфланди. 1965 йилга бориб суғориладиган ер майдонларини анча кенгайтириш ва шу ерлардан ҳар йил камида 400 минг тоннадан пахта олиш имкониятига эгамиз. Бироқ, қилинаётган ишларнинг суръатини анча кучайтириш керак.

2. Марказий Фарғонани ўзлаштиришимиз керак. Фарғона водийсидаги колхозларнинг куч ва маблағлари билан бу ерда ҳозирча 30 минг гектар ер ўзлаштирилди. 1965 йилга бориб Марказий Фарғонада яна 135 минг гектар ерни суғормоқчимиз.

3. Чирчиқ дарёсида қуриш планлаштирилаётган Чорвоқ гидротехника узели ҳозир қурилаётган Туябўғиз сув омбори билан бирликда Тошкент областидаги ерларни сув билан бемалол қондириб таъминлаш имкониятини туғдиради ва қўшимча равишда яна камида 120 минг гектар янги ерни суғоришга имкон беради.

4. Сурхондарё ва Қашқадарё областларида Жанубий Сурхон ва Чимқўрғон сув омборларини қуриш йўли билан 120 минг гектардан кўпроқ ерни суғорамиз.

5. Қардош Озарбайжондан ўрнак олиб, ер ости сувларидан фойдаланиш соҳасида катта ишлар қилмоқчимиз.

Пахта етиштиришни янада кўпайтириш жуда катта Аму-Бухоро канали қуришни талаб қилади. Бу канал Ўзбекистоннинг жанубида бир миллион гектардан кўпроқ унумдор ерларни суғоришга, Туркманистонда катта ер майдонларини ўзлаштиришга ва жуда кенг яйлов ерларни сув билан таъминлашга имкон беради. Бу канал қурилиши дўст Афғонистонга ҳам катта фойда етказади.

КПСС Марказий Комитети ирригация қурилишидаги камчиликларга ва бу қурилишда фан ҳамда техника муваффақиятларидан фойдаланиш паст даражада эканлигига ўз вақтида эътиборни жалб қилиб, тўғри иш қилди.

СССР Қишлоқ хўжалик министрлиги, СССР Госплани бутун суғориш ва зовур шохобчаларини яхшилаш ишларининг 5-10 йилга мўлжалланган программасини пахтакор республикалар билан бирликда ишлаб чиқсалар тўғри иш қилган бўлур эдилар.

Ўртоқлар! Ўзбекистон пахтакорлари Бутуниттифоқ кенгашида қатнашиш ҳуқуқи учун социалистик мусобақани авж олдириб, кўкламги экишга тузук тайёрланмоқдалар. Республика колхозлари ва совхозлари пахта экиладиган ерлардан бир миллион гектарини шудгор қилиб қўйдилар, суғориш ва зовур шохобчаларини батамом тозалаб қўйдилар, далаларга 5 миллион тонна гўнг чиқардилар, 450 минг гектар ернинг шўрини ювиб яхоб қилиб қўйдилар ва тракторларнинг 85 процентини ремонтдан чиқардилар.

Кўкламги экишни энг яхши агротехника муддатларида ва юқори сифатли қилиб ўтказиш учун ҳамма чораларни кўрамиз.

Ўртоқлар! Ўзбекистон меҳнаткашлари Умумиттифоқ меҳнат тақсимотида **мамлакатнинг пахтага бўлган эҳтиёжини тобора кўпроқ миқдорда таъминлашдек** фахрли вазифа ўз зиммаларига тушганлиги билан фахрланадилар. Бизнинг пахтакорларимиз Ватан олдидаги ўзларининг бу ватанпарварлик бурчларини шараф билан бажариш учун бутун кучларини сарфлайдилар.

Мамлакатимизнинг ҳамма халқлари сингари ўзбек халқи ҳам КПСС Марказий Комитетининг барча сайловчиларга қарата чиқарган Мурожаатини жуда катта хурсандчилик билан кутиб олди. Бу Мурожаатда Совет Иттифоқининг экономикасини ва маданиятини янада ривожлантиришнинг гўзал истиқболи баён қилиб берилди.

Партия Марказий Комитетини ишонтириб шуни айтишга ижозат берингизки, Ўзбекистон меҳнаткашлари партия XX съездининг тарихий қарорларини муваффақиятли равишда амалга ошириш учун ўзларининг бутун кучларини сарфлайдилар ва мамлакатимизда коммунизмнинг тўла тантанаси учун умумхалқ курашига муносиб ҳисса қўшадилар. **(Гулдурос қарсаклар).**

Халқлар дўстлиги концерти

19 февралда Москвадаги Спорт саройида бўлиб ўтган концерт ҳақиқатан ҳам, совет халқларининг дўстлиги ва қардошлиги концерти эди. Бу ерда рус артистлари билан бир қаторда Озарбайжон, Арманистон, Қирғизистон, Тожикистон, Туркманистон ва Ўзбекистон Совет Социалистик Республикалар театрлари, филармониялари ва эстрадаларининг артистлари ҳам ўз маҳоратларини кўрсатдилар. Улар пахтакорлар кенгашининг қатнашчилари билан бирга Москвага келганлар.

Концерт бошланиши олдидан СССР халқ артисти М. Царев залда ҳозир бўлганларни — пахтакорлар Бутуниттифоқ кенгашининг қатнашчиларини ҳамда Москва жамоатчилиги намояндаларини пойтахт санъат ходимлари номидан қизғин табриклади.

Концерт композитор А. Холминовнинг улуғ Ленин ҳақидаги қўшиғи билан бошланди.

Бу қўшиқни Бутуниттифоқ радиосининг ашула ансамбли ижро этди, якка ашулани ёшлар ва студентлар VI Жаҳон фестивалининг лауреати Г. Панков айтди.

Қардош республикаларнинг талантли намояндалари бирин-кетин саҳнага чиқиб, ўзларининг илҳомбахш маҳоратини кўрсатдилар. Қирғиз қўбизчилар ансамбли «Қора озгай» халқ мелодиясини зўр маҳорат билан ижро этиб, залдагиларни қойил қолдирди.

Навоий номидаги ўзбек опера ва балет театри ҳамда филармония солистлари оҳанг ва мақомларга бой санъатларини кўрсатдилар. Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Э. Шукруллаев ижросидаги «Лаган рақси» айниқса манзур бўлди.

Арманистон ашулачи талантларга бой. Унинг қадимдан машҳур бўлиб келган ашула санъати совет ҳокимияти йилларида айниқса равнақ топди. Буни опера саҳнасининг катта усталаридан — Арманистон ССР халқ артисти А. Петросян ва Арманистон ССРда хизмат кўрсатган артист Э. Багдасарян порлоқ суратда намойиш қилдилар.

...Тожикистон филармониясининг Помир ашула ва рақс ансамбли саҳнага чиқади. Унинг қатнашчилари рақс сюитасини моҳирлик билан ижро этадилар. Артистларнинг юксак маҳорати, уларнинг ранг-баранг чиройлик кийимлари томошабинлар олдида серкўёш Тожикистон манзарасини очиб беради.

Озарбайжон ССР халқ артисти А. Буниятзода ва Туркманистон ССРда хизмат кўрсатган артист Б. Ортиқов миллий опералар — «Ватан» ҳамда «Шосанам ва Ғариб» опералардан арияларни зўр муваффақият билан ижро этдилар.

Озарбайжон ашула ва рақс ансамбли ижросидаги чўпонлар рақсини залдагилар гулдурос қарсаклар билан кутиб олдилар.

СССР Большой театри артистлари меҳмонларга Чайковскийнинг «Оққуш кўли» балетидан бир пардасини кўрсатдилар. РСФСР халқ артисти Р. Стручкова ва РСФСРда хизмат кўрсатган артист Ю. Кондратов қатнашдилар. Программанинг охирида СССР Давлат халқ рақс ансамбли солистлари саҳнага чиқдилар. Улар рус халқи талантларининг гўзаллиги ва ўзига хос хусусиятларини муносиб равишда кўрсатиб бердилар.

Концертда Озарбайжон ССРда хизмат кўрсатган артист Ш. Алекперова, Қирғизистон опера театрининг солисти И. Деркембоева, Тожикистон ССР халқ артистлари Ш. Муллажонова ва А. Бобоқулов, Ўзбекистон ССР халқ артисти С. Қабулова, Туркманистон ССРда хизмат кўрсатган артист А. Мамедова, Туркманистон ССРда хизмат кўрсатган артист А. Жулгаев, А. Багиров ва Т. Муродовлардан иборат халқ чалғу асбоблари триоси, Москва цирки артистлари ва бошқалар ҳам қатнашдилар.

Концерт рус халқи билан иттифоқчи миллий республикалар халқлари ўртасидаги қардошлик ва дўстлик ифодаси бўлди.

Концертда А. Б. Аристов, Н. А. Булганин, К. Е. Ворошилов, Н. Г. Игнатов, А. П. Кириченко, Ф. Р. Козлов, Н. А. Муҳитдинов, М. А. Суслов, Е. А. Фурцева, Н. С. Хрущев, Н. М. Шверник, А. Н. Косигин ҳозир бўлдилар. (ТАСС).

УНУТИЛМАС КУНЛАР

Москва, 20 февраль (**ЎзТАГ махсус мухбирларидан**). Спасск дарвозасидан ва Царь-пушка ҳамда Царь-колокол савлат тўкиб турган майдонга автобус кетидан автобуслар кириб келмоқда. Бу машиналар Кенгаш арафасидаги сингари мамлакатимизнинг энг яхши пахтакорларини бу ерга элтмоқдалар. Яна Кремль ҳусни турли миллий кийимлар оҳоридан яшнаб кетди, хилма-хил рангдаги дўппилар, рўмоллар ярқирайди, бир-бирларини яхши тушунадиган турли миллат вакилларининг ўз тилларида гапираётган сўзлари эшитилиб турибди.

Икки кун давом этган Бутуниттифоқ кенгаши совет пахтачилигини ривожлантиришда янги саҳифа очди. Партия ва совет ташкилотларининг раҳбарлари, колхозларнинг раислари, совхозларнинг директорлари, механизаторлар, олимлар Катта Кремль Саройининг салобатли минбаридан туриб ленинча миллий сиёсатнинг тантанаси тўғрисида, Ўрта Осиёда, Қозоғистонда, Закавказьеда Совет ҳокимияти йилларида амалга оширилган буюк ўзгаришлар ҳақида, халқлар дўстлигининг гигант кучи тўғрисида ғурур билан гапирдилар. Пахтачиликда эришилган муваффақиятлар тўғрисида анча гаплар бўлди. Бироқ асосий эътибор бу соҳада ҳал этилмаган вазифаларга қаратилди. Сўзга чиққан нотиқлар турмуш тақоза қилаётган, тажрибада синаб кўрилган амалий масалаларни ўртага қўйдилар. Ҳар бир нотиқнинг сўзи зўр эътибор билан тингланди.

Сўзга чиққан кўп ўртоқлар 1954 йил ноябрь ойини эсга олдилар. Чунки ўша ойда Тошкентда КПСС Марказий Комитетининг Биринчи Секретари Н. С. Хрушчев иштирокида Ўрта Осиё республикалари, Закавказье ва Қозоғистон ССР пахтачилик ходимларининг кенгаши бўлган эди. Бу кенгашда қабул қилинган тавсиялар натижасида ғўзани прогрессив усулда етиштириш кенг қўлланилди. Мана ҳозир пахтакорлар яшил «кўк квадратлар» туфайли қўлга киритилган ва мамлакатга қўшимча равишда берилган неча минглаб тонна пахта берганликлари тўғрисида мамнуният билан хабар қилмоқдалар.

Фарғона область Тошлоқ район партия комитетининг секретари Х. Эрматов минбарга чиқиб Тошлоқ 2-МТСининг иш тажрибаси тўғрисида сўзлаб берди. Бутун зал уни эътибор билан тинглади.

Туркманистон ССРдаги «Коммунизм» колхозининг раиси Гизилгул Онамуҳамедова ўртоқ Эрматов келтирган рақамларни ўз блокнотига ёзиб олатуриб, бундай деди:

— Бу қандай ажойиб янгилик-а. Кетмонларни музейга топширсак, ғўза қатор ораларига ишлов беришнинг энг долзарб пайтида кишилар меҳнати қанчалик енгиллашади.

Мамлакатимизда софдил новаторларнинг фидокорона меҳнати ҳамиша шон-шуҳрат билан хотималанади. Мана шу икки кунлик кенгаш давомида Муаззам трибунадан Валентин Тюпконинг номи бир неча марта тилга олинди. Кенгаш қатнашчилари бу оддий механизаторнинг сўзларини диққат ва эътибор билан тингладилар.

Илғор пахтакорлар пахта териш машиналарини қўлланиш масаласини кескин ва принципиал тарзда қўйдилар. Қозоғистон ССРдаги энг эски пахтачилик совхози «Пахтаорол» пахтакорларининг тажрибаси шуни тасдиқлайдики, омилкор қўлларда машина—катта кучдир. Машиналардан фойдаланиш жуда кўп ишчи кучини тежаш ва маҳсулот таннархини анча камайтириш имкониятини беради. «Пахтаорол» совхозининг директори В. Куликов мана шуни тасдиқловчи ишончли далилларини айтди.

...Танаффус пайтида ўзбек пахтакорлари чет эллардан келган меҳмонларни меҳрибонлик билан қуршаб оладилар. Хитойликлар, корейц ва болгарлар, Бирма Иттифоқи ва Афғонистон вакиллари совет пахтакорларининг тажрибасига жуда қизиқадилар. Георгиевск залидаги Мирзачўлни ўзлаштиришга бағишланган экспозиция олдида қизғин суҳбат бошланиб кетди. Болғориядаги Гулям Дол қишлоқ кооперативининг раиси К. Георгиев Мирзачўл район партия комитетининг секретари Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Кинабек Укубоевга:

— Сизнинг Мирзачўлингизда бизнинг катта бир группа ёшларимиз тажриба ўрганмоқда, — деди. — Улар бизга ёзаётган хатларида кўрсатаётган ёрдами ва бераётган билимлари учун советлик ўртоқларидан миннатдор эканликларини билдирмоқдалар.

Қўнғироқ ҳаммани залга чорлайди. Ўртоқ Георгиев сўз олиб трибунага чиққач юқоридаги сўзларини мамнуният билан яна такрорлади.

Охирги мажлис... раислик қилаётган КПСС Марказий Комитетининг секретари Н. А. Муҳитдинов, Никита Сергеевич Хрушчевга сўз беради. Мажлисда ҳозир бўлганларнинг кўпи уни пахта далаларида, хирмон тепасида, колхозчиларнинг уйларида кўрганлар. Бугун улар ўртоқ Хрушчевни яқин таниш сифатида, дўст ва маслаҳатчи сифатида қабул қилаётирлар. Ўртоқ Хрушчевнинг нутқи катта эътибор билан тингланди ва бир неча марта давомли қарсаклар билан бўлиниб турди.

Пахта экувчи республикаларнинг барча колхоз, совхоз ва МТСларида муҳокама қилинган ва пахтачиликни янада ривожлантиришга қаратилган социалистик мажбуриятлар якдиллик билан қабул этилади.

Кенгаш ёпиқ деб эълон қилинади. Кенгаш қатнашчилари Георгиевск залига томон йўл оладилар. Бу ерда яна Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг раҳбарлари билан ҳаяжонли учрашувлар бўлди. КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзолари иттифоқчи республикалар делегацияси вакиллари билан суратга тушадилар, пахтакорлар билан самимий суҳбатлашдилар.

Р. СОҲИБОЕВ,
П. САВЧУК,
Б. БЕРЕЗСКИЙ.

БИЛДИРИШ

77-Тошкент-Ленин шаҳар сайлов округи бўйича Миллатлар Советига сайлов ўтказувчи округ сайлов комиссиясидан:

Миллатлар Советига сайлов ўтказувчи 77-Тошкент-Ленин шаҳар сайлов округи Тошкент шаҳар Полторацкий кўчаси 56 уйда, Ленин район ижроия комитети биносининг 20-хонасида жойлашган.

Марказий Европада атом ва водород қуроли ишлаб чиқариш ва жойлаштиришдан холи бўлган зонани яратиш масаласи юзасидан

СОВЕТ ҲУКУМАТИНИНГ БАЁНОТИ

Ҳозирги вақтда инсониятни тинч ва осойишта келажак учун атом ва водород қуролини тақиқлашдан ҳамда атом энергияси фақат тинчлик мақсадларида, фақат кишиларнинг фаровонлиги учунгина ишлатилиши мумкин бўлган шароитни таъминлашдан ҳам кўра кўпроқ умидлантирадиган бошқа ҳеч нарса йўқ. Худди мана шу сабабли Совет Иттифоқи ўн йилдан кўпроқ вақт давомида умум инсониятнинг ана шу умид ва орзуларини рўёбга чиқариш учун зўр матонат ва изчиллик билан кураш олиб бормоқда.

Афсуски, Америка Қўшма Штатлари ва Буюк Британия, ядро қуроли билан қуролланган давлатлар бўлганлари ҳолда, атом ва водород қуролини тақиқлаш ҳамда уни қурол-яроғлар қаторидан чиқариб ташлашда кескин чора кўришга тайёр эканликларини билдирмаётирлар. Улар ялпи қирғин қуроли бўлган ана шу қурол қандайдир «даҳшат солувчи восита» деб ишонадилар. Уларнинг фикрича бу қурол ўзларининг сиёсий мақсадларини амалга оширишни таъминлаши мумкин. Ғарб давлатлари ана шу хавфли янглиш фикрларга асосланиб ҳатто мазкур қурол синовларини тўхтатиш каби тадбирни кўришни ҳам истамаётирлар.

Ҳолбуки, халқлар атом қуроллари билан зўр бериб қуролланиш сиёсатини, атом ва водород қуролидан фойдаланиб куч ишлатиш билан таҳдид қилишга асосланган сиёсатни қўллаб-қувватлаш у ёқда турсин, балки, аксинча, зўр бериб қуролланишни тугатишни, шу жумладан ядро қуроли ишлаб чиқариш соҳасида зўр бериб қуролланишни тугатишни, атом уруши хавфига хотима беришни тобора қатъий талаб этмоқдалар. Марказий Европада атом ва водород қуролидан холи бўлган зонани вужудга келтириш тўғрисидаги таклиф дунёнинг барча мамлакатларида кенг қўллаб-қувватланганлиги ана шу кайфиятларнинг кучайганлигини яққол ифода этади. Польша Халқ Республикаси ҳукумати Бош Ассамблеянинг XII сессиясида ана шу таклифни илгари сурган эди. Бу таклиф шуни кўзда тутадики, башарти ҳар иккала герман давлати ўз территорияларида атом ва водород қуроли ишлаб чиқариш ва бу қуролни жойлаштиришни тақиқлашга рози бўлса, у ҳолда Польша Халқ Республикаси айни вақтда ўз территориясида ҳам худди шундай чораларни амалга оширади.

Шундан кейин Чехословакия Республикаси ҳукумати халқаро кескинликни юмшатиш манфаатларини кўзлаб, Чехословакия Польша Халқ Республикасининг таклифига қўшилишга ва Чехословакия Республикасининг бутун территориясида атом ва водород қуроли ишлаб чиқариш ва уни жойлаштиришдан воз кечиш мажбуриятини ўз зиммасига олишга тайёр эканлигини билдирди. Аммо бунинг учун ҳар иккала герман давлати территориясида атом қуроли ишлаб чиқариш ва бу қуролни жойлаштиришни тақиқлашни кўзда тутган мажбуриятни ўз зиммасига олиши шарт.

Германия Демократик Республикаси ҳукумати Польша ва Чехословакиянинг мазкур таклифларини зўр мамнуният билан табриклади. Германия Демократик Республикаси ҳукумати Польша Халқ Республикаси ва Чехословакия Республикаси ҳукуматлари томонидан кўрилган тадбирлар Европада атом уруши хавфини, шубҳасиз, йўқотишга қаратилганлигини ва Европада атом ҳамда водород қуролидан холи бўлган кенг зонани вужудга келтириш имкониятини беражагини Бош Ассамблея XII сессиясининг раисига маълум қилди.

Совет ҳукумати кўп марта таъкидлаб ўтганидек, Марказий Европада атом ва водород қуроли ишлаб чиқаришдан ва бу қуролни жойлаштиришдан холи бўлган зонани вужудга келтириш тўғрисидаги таклифни тўла қувватлайди. Бу тадбирнинг амалга оширилиши атом урушининг келиб чиқиши хавфини йўқотиш йўлидаги бошқа тадбирларни ҳам амалга оширишга ёрдам берган бўлур эди ва Европа қитъасининг марказий қисмида тинчликни таъминлаш ишига муҳим ҳисса қўшган бўлур эди. Европа қитъасининг ана шу марказий қисми Шимолий Атлантик блокида аъзо бўлган ва Варшава шартномасида қатнашаётган давлатларнинг қуролли кучлари бевосита бир-бирларига қарама-қарши турган ва қўшинлар ҳамда ҳарбий техника ва қурол-яроғларнинг ҳар хил турлари тинч вақт учун сира ҳам муносиб бўлмаган тарзда тўпланган энг хавфли районларнинг биридир.

Европада ядро қуролидан холи бўлган зонанинг вужудга келтирилиши атом ва водород қуроли қўлланиладиган уруш хавфидан жуда хавотир бўлаётган ва бу қуролни ишлатиш Европанинг хусусан аҳолиси зич яшаётган районларида қандай ҳалокатли оқибатларга олиб келиши мумкин эканлигини яхши билган бутун Европа давлатлари халқларининг туб манфаатларига муносиб бўлур эди.

Мазкур зонани вужудга келтириш тўғрисидаги таклифнинг амалга оширилиши бутун халқаро вазиятга самарали таъсир кўрсатган бўлур эди ва қуролсизланиш соҳасида ҳам, бошқа муҳим халқаро проблемаларни ҳал этиш соҳасида ҳам бундан буён энг кескин тадбирлар кўриш учун зарур шарт-шароитни вужудга келтиришга ёрдам берган бўлур эди.

Совет ҳукумати мазкур давлатларнинг территорияларида атом ва водород қуроли ишлаб чиқариш ва бу қуролни жойлаштиришдан воз кечиш тўғрисидаги таклифни табриклайди ва тамомила қўллаб-қувватлайди. Аммо бунинг учун Германия Федератив Республикаси ҳам ўз зиммасига худди шундай мажбуриятни олиши ва шу тариқа Европанинг марказида ядро ва ракета қуролидан ҳоли бўлган зонани вужудга келтириш имкониятини туғдириши шарт. Бу чора немис халқининг ҳам орзу-тилакларига мувофиқ бўлур эди. Немис халқи қирғинчилик келтирадиган атом уруши хавфини йўқотишга ёрдам берадиган ҳар қандай тадбирнинг амалга оширилишидан манфаатдор бўлмай қололмайди.

Совет Ҳукумати Европанинг марказида атом ва водород қуроли, шунингдек ракета қуроли ишлаб чиқариш ҳамда бу қуролларни жойлаштиришдан холи бўлган зонани вужудга келтириш тўғрисидаги таклифнинг самарали равишда амалга оширилиши мазкур зонада жойлашган давлатларнинг тегишли мажбуриятларни ўз зиммаларига олишлари билан бирга, **ўз армияларининг қурол-яроғлари қаторида ядро ва ракета қуроли бўлган давлатларнинг ҳам мазкур зона статутини ҳурмат қилиш ва шу зонадаги давлатларнинг территориясини атом, водород ва ракета қуролларини қўлланиш доирасидан холи бўлган территория деб қарашдан иборат тантанали мажбуриятни ўз зиммаларига олишларини** талаб этади, деб ҳисоблайди. Бу эса мазкур давлатларга зона территориясидаги ўз қўшинларини ва бошқа давлатларнинг қўшинларини ядро ҳамда ракета қуроли билан қуроллантирмаслик ва бу қуролни ана шу зонадаги давлатларнинг ҳукуматларига ёки ҳарбий гуруҳлар қўмондонлиги остида бўлган ва шу зонада жойлашган қуролли кучларга бермаслик, шунингдек ядро қуролига хизмат кўрсатадиган установка ва ҳарбий техникани, шу жумладан ракеталарни учириш учун керакли установкаларни келтирмаслик ва ўрнатмаслик мажбуриятини юклаган бўлур эди.

Совет ҳукумати шуни баён қиладики, атом ва водород қуролини тўла тақиқлаш ҳамда бу қуролни барча давлатларнинг қурол-яроғлари қаторидан чиқариб ташлаш тўғрисида битим тузилганигача қадар Совет Иттифоқи ана шу мажбуриятларни олишга тайёрдир. Аммо бунинг учун АҚШ, Буюк Британия ва Франция ҳукуматлари ҳам худди шундай мажбуриятларни олишлари шарт.

Совет Иттифоқи ҳукумати ядро ва ракета қуролига эга бўлган барча мамлакатларнинг ҳукуматлари, шунингдек Германия Федератив Республикаси ҳукумати инсонпарварлик манфаатларини кўзда тутган ана шу тадбирнинг аҳамиятига тегишлича баҳо берадилар, бу тадбирга қўшиладилар ва шу тариқа дунёни атом урушининг ҳалокатли гирдобига ташлаш йўлидаги аҳмоқона уринишга хотима бериш учун амалда ёрдам берадилар, деб умид қилади.

Тошкентдаги радио деталлари заводи ёшлари ўртасида сайловолди социалистик мусобақаси кун сайин қизитилаётир. **Суратда:** смена топшириғини 170—180 процентдан бажараётган илғор пайвандчи Роза **Шомансурова** иш устида.

О. Косирев фотоси.

Ёқимли куйлар, қувноқ яллалар

Свердлов номли концерт залида Москвада бўлиб ўтган, Октябрь революциясининг 40 йиллигига бағишланган драма театрлари ва музика коллективларининг Бутуниттифоқ фестивали лауреати ўзбек ашула ва рақс ансамблининг катта концерти бўлиб ўтди. Программада ўзбек, рус, уйғур, тожик ва ҳинд халқларининг ашула, музика ва рақслари кенг ўрин олган.

Концерт композитор Ф. Содиқовнинг «Ленин ҳақида қўшиқ» деган хори билан бошланди. Ансамбль солистлари бу хорни катта маҳорат билан ижро этиб, залдагиларнинг олқишига сазовор бўладилар. Ансамбль солистлари томонидан ижро этилган «Халқлар дўстлиги», «Ўргулай», «Республикам» каби хорлар ҳам жозибалидир. Солисткалардан Раъно Абдуллаева, Латофат Аҳмедова, Холисхон Қодирова, Фахриддин Дўсмуҳамедов ўртоқлар томонидан ижро этилган ўзбек, уйғур халқ қўшиқлари ва рақслари ҳам тамошабинларда катта қизиқиш уйғотди.

Рубобчи Умар Ҳамидов афғон рубобида тожик халқ куйини моҳирлик билан чалди. Ансамблнинг бир группа солистлари томонидан ижро этилган уйғурча оммавий рақс — «Эркин замон» ҳам диққатга сазовордир. Бу рақсни Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист И. Оқилов саҳнага қўйган.

Концертнинг иккинчи бўлимида «Ғайратли қиз», «Колхозчи қиз қўшиғи» ҳамда «Дутор баёти» сингари куйлар ва хоразмча оммавий рақслар ижро этилди.

Концерт тамошабинларда катта таассурот қолдирди.

З. МУҲАММАДЖОНОВ.

Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини ривожлантириш давлат планининг 1957 йилда бажарилиши якунлари

Ўзбекистон ССР Статистика бошқармасининг ахборотида ўтган 1957 йилда Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини ривожлантириш давлат планини бажариш ишлари якунланган.

Статистика бошқармасининг ахборотида айтиб ўтилишича, республиканинг саноати саноат ва қурилишни бошқаришни ташкил қилишни яхшилаш натижасида вужудга келган катта имкониятлардан фойдаланиб, 1957 йилги давлат плани топшириғини анча ошириб бажарган. Пландан ташқари саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш юзасидан олинган мажбурият бажарилган. Статистка бошқармасининг ахборотида қайд қилиб ўтилишича, халқ хўжалиги кенгашларининг ташкил қилиниши ва бир қанча корхоналарнинг маҳаллий Советларга топширилиши республикадаги бутун саноатнинг ялпи маҳсулот планини яхши бажаришига ёрдам берган. Бутун саноат ялпи маҳсулот юзасидан 1957 йилги планни 105 процент адо этган. Биринчи ярим йиллик план 103 процент, иккинчи ярим йиллик план 106 процент бажарилган.

Ялпи маҳсулот ҳажми 1956 йилга нисбатан тахминан 10 процент ошган.

Давлат саноатининг энг муҳим тармоқлари бўйича ялпи маҳсулотни ишлаб чиқариш ўтган йилга нисбатан 1957 йилда қуйидагича ўсди: Қора металлургия, кўмир ва нефть чиқариш саноати тармоқларида бу суръатлар 1956 йилдагига нисбатан 106-108 процент, рангли металлургияда 130 процент, машинасозлик ва металл ишлашда 118 процент, бинокорлик материаллари саноатида 120 процент, енгил саноатда 108 процент, озиқ-овқат саноатида 112 процент ўсди.

1957 йилда республиканинг саноати пландан ташқари 14,8 минг тонна пахта толаси, 3,7 миллион метр ип-газлама, 1,1 миллион метр шойи, 325 минг жуфт кўн пойафзал, 3,9 минг тонна ўсимлик мойи, 1,3 минг тонна мол ёғи, 2,5 минг тонна гўшт, шунингдек кўпгина бошқа хил маҳсулотлар ишлаб чиқарди.

Ахборотда айтилишича, республиканинг саноат корхоналари 1957 йилда саноат маҳсулотининг бир қанча янги турларини, шу жумладан квадрат-уялаб экадиган сеялка, дон тозалайдиган машиналар, тракторга тиркаладиган самосвал прицеплар, камгабаритли йигирув машиналари, каромаж кабель, химия ускуналарининг янги турларини ишлаб чиқаришни ўзлаштирдилар. Енгил ва озиқ-овқат саноати халқ истеъмоли учун бир қанча янги товарларни ишлаб чиқаришни ўзлаштирди.

1957 йилда янги техникани жорий қилиш, технология процессларини ва ишлаб чиқариш методларини такомиллаштириш ва янги методларни ўзлаштириш ишлаб чиқаришни механизациялаш ва автоматизациялаш давом этди. Кўп меҳнат талаб қиладиган ва оғир ишларни механизациялаш даражаси юксалди. Ахборотда айтилишича бу ишда нефть, кўмир, химия саноати, шунингдек рангли металлургия, машинасозлик, пахта тозалаш ва озиқ-овқат саноатининг ишчилари ҳамда инженер-техник ходимлари анча катта муваффақиятларни қўлга киритдилар. Саноатда меҳнат унумдорлиги 1956 йилдагига нисбатан 6 процент ошди.

Республиканинг ер ости бойликларини ўрганишда жиддий муваффақиятларга эришилди: фойдали қазилмаларнинг янги конлари топилди, Бухоро областида йирик табиий газ кони асосида республиканинг пойтахтини ва бошқа шаҳарларини газ билан таъминлаш ташкил қилинади.

Статистика бошқармасининг ахборотида яна айтиб ўтилишича, 1957 йилда об-ҳаво шароити ноқулай келишига ва бир қанча каналларда сув жуда кам бўлишига қарамай, колхозчилар, МТС ва совхоз ходимлари ҳамда қишлоқ хўжалик мутахассислари пахтадан яхши ҳосил етиштирдилар ва умуман республика бўйича пахта тайёрлаш планининг бажарилишини таъминладилар.

Ҳақиқатда 2 миллион 750 минг тонна пахта тайёрланди. 1955 йилдагига нисбатан 263 минг тонна кўп тайёрланди.

Статистика бошқармасининг ахборотида Андижон, Сурхондарё, Қашқадарё, Хоразм областлари ва Қорақалпоғистон АССРнинг пахтакорлари «оқ олтин» етиштиришда катта муваффақиятларга эришганликлари қайд қилиб ўтилади.

1957 йилда картошка ялпи ҳосили 1956 йилдагига нисбатан 23 процент ва сабзавот ҳосили 9 процент кўпайди.

1957 йилда 51 минг тонна ёки 1956 йилдагига нисбатан 30 процент кўп сут соғилди. Йил мобайнида бир сигирдан соғиб олинган сут 222 килограмм кўпайди. Гўшт етиштириш 10 процент, жун етиштириш 16 процент, тухум етиштириш 20 процент кўпайди.

Колхоз ва совхозларда 1958 йил 1 январда чорва моллари сони 1957 йилдагига нисбатан йирик қора моллар 3 процент, шу жумладан сигирлар 9 процент, қўй ва эчкилар 5 процент, чўчқалар 46 процент кўпайди.

1957 йилда қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг кўпчилиги бўйича тайёрлаш ва харид қилиш давлат плани белгиланган муддатлардан олдин бажарилди.

1957 йилда сут 1956 йилдагига нисбатан 32 минг тонна кўп, тухум 5,5 миллион дона кўп, жун 1,6 минг тонна кўп, қоракўл тери 93 минг дона кўп, сабзавот 5,2 минг тонна, қуриқ мева 2,5 минг тонна кўп тайёрланди ва харид қилинди.

Ахборотда айтилишича, давлат ва кооператив ташкилотларининг (колхозлардан ташқари) капитал харажатлари ҳажми 1957 йилда 4 миллиард сўмдан ҳам зиёд бўлди ва 1956 йилги капитал харажатлардан 17 процент кўпайди, ошиб кетди. 1957 йилда давлат уй-жой қурилиши бўйича шунингдек якка тартибда уй-жой қуриш бўйича шаҳарларда, шаҳар типидаги посёлкаларда, МТСларда, совхозларда ва ўрмон хўжаликларида жамъи 1,1 миллион квадратметр уй-жой майдони қуриб, фойдаланишга топширилдики, бу — 1956 йилдагидан 40 процент кўпдир.

Қишлоқ жойларида колхозчилар ва қишлоқ интеллигенцияси томонидан қарийб 49 минг уй қурилди.

1957 йилда транспорт ва алоқа муваффақиятли ишлади. Кўмир, нефть ва нефть маҳсулотлари, руда, қора металлар, минерал қурилиш материаллари, пахта юклари, дон, ун жўнатиш плани тўла ва ошириб бажарилди. 1957 йилда 100 та алоқа бўлими, шу жумладан қишлоқ жойларида 66 алоқа бўлими очилди.

1957 йилда товаробороти кенгайиб борди.

Давлат ва кооператив савдосида чакана товаробороти плани умумий овқатланиш билан биргаликда 103 процент бажарилди, шу жумладан Ўзбекистон ССР Савдо министрлиги бўйича 103 процент, матлубот кооперацияси бўйича 101 процент бажарилди.

1957 йилда аҳолига 1956 йилдагига нисбатан анча кўп гўшт, сут ва сут маҳсулотлари, мол ёғи, ўсимлик мойи, қанд сотилди. Саноат товарлари: ип-газлама, жун газлама, шойи, кийим-кечак, трикотаж моллар, кўн пойафзал ва бошқа товарлар сотиш кўпайди. 1957 йилда аҳолига кўп миқдорда енгил автомобиллар, тикув машиналари, радиоприёмниклар ва телевизорлар, холодильниклар ва кир ювадиган машиналар сотилди.

Бироқ, кенг истеъмол моллари сотиш анча кўпайганига қарамай, дейилади ахборотда, аҳолининг баъзи товарларга бўлган талаби ҳали тўла қондирилмаётир.

Республика халқ хўжалигида ишчи ва хизматчиларнинг ўртача йиллик сони 1957 йилда қарийб 1 миллион 180 минг кишини ташкил қилди ва йил мобайнида 7 процент кўпайди.

1957 йилда 10,7 минг ёш малакали ишчи, шу жумладана 7,7 минг қишлоқ хўжалик механизатори меҳнат резервлари системасининг билим юртлари ва мактабларини тамомлаб чиқди.

1957 йилда маданият ва фанни янада ривожлантириш тадбирларини амалга ошириш давом этди. Ўрта мактабларнинг 10-синфларини (шу жумладан ишчи ва қишлоқ ёшлари мактабларини ҳамда катталар мактабларини) тамомлаганларнинг сони 14 процент кўпайди.

1957 йилда мутахассислар тайёрлаш ўсиб борди. Малакали шарқшунослар тайёрлаш учун Шарқ институти очилди. Республиканинг олий ва махсус ўрта ўқув юртлари 1957 йилда 27 мингга яқин ёш мутахассис тайёрлаб чиқардиларки, бу 1956 йилдагидан 13 процент кўпдир.

Республикада ўз қарамоғида 9 та институт бўлган Қишлоқ хўжалик фанлари академияси ташкил қилинди. Ўзбекистон ССР Фанлар академияси составида ўлка медицина институти тузилди. Илмий ва илмий-педагогика ходимларининг сони 14.5 процент кўпайди ва 1957 йил 1 октябрда 7,4 минг кишини ташкил қилди.

Ахборотда айтилишича, 1957 йилда клуб муассасалари, оммавий кутубхоналар ва киноустановкалар тармоғи кенгайди ва соғлиқни сақлаш ишлари янада ривожланди.

1957 йилда 80 мингдан кўпроқ бола ва ўспирин пионер лагерларида дам олди, бу — 1956 йилдагидан 16 процент кўпдир. (ЎзТАГ).

ХАЛҚ КАНДИДАТЛАРИ

Гавҳар

Бу кун Гавҳар хотирасида абадий сақланади. 1954 йил. Институтни тугалловчилар кечаси. Беш йил ўз бағрида эркалаб, олий маълумот берган, тилакларини рўёбга чиқарган қадрдон институт кучоғида ўтказилган сўнгги, энг қувончли кеча шу қимматли дақиқаларни ўз бошидан кечирганларнинг ҳаётида ҳамма вақт завқ билан эслаб юрадиган кеча бўлади.

Тантанали йиғилишдан яшнаб, қувнаб чиққан йигит-қизлар билан Малика, Раънохон, Клара, Саноат ва Гавҳарлар ҳам бир-бирларини қўлтиқлашиб келишмоқда. Бахтиёрлар қувноқ шўхликлари билан кечанинг бадиий қисми ўтказиладиган залга файз киритиб юбордилар.

Ёқимли музика садолари, тўкин дастурхон атрофидаги дугоналарининг шўх кулгилари Гавҳар шодлигини оширар, дилини севинчларга тўлдирар эди. Дўстлари «институтни тугатганимиз учун», «ишлаб чиқаришда ўзини кўрсатиш учун» каби шартлар қўйиб бир-икки рюмка шампань виносини ҳам ичиришди. Вино таъсирини кўрсатди. Унинг юмалоқдан келган икки юзи олмадек қизариб кетди. Умр йўлдоши Анваржон ҳам у билан бирга. Гавҳар Анваржонга тикилиб, унинг ҳақида ўйлар экан, ўйчан кўзларида: «энди сендан илтимос, менинг тилакларимга қарши чиқма. ҳижронларга бардош бер, мен давлат тузини ҳалоллай, халқ ишончини оқлай. 15 йил ўқиб олган билимимни халқ манфаати учун сарфлай» деган умидлар барқ уриб турарди.

— Директоримиз ёш инженерлар, сизларни улуғ вазифалар кутмоқда демадиларми, йўлланмада кўрсатилган жойга кетамиз вассалом, — деди Гавҳар турли баҳоналар билан Тошкентда қолиш учун баҳслашаётган дугоналарига. Курсдошлари унинг сўзини қувватлаб қарсак чалишиб юборишди. Бу сўзлар учун ҳам қадаҳ кўтарилди. Шу пайт Анваржон Гавҳарнинг чақнаб турган меҳрибон кўзларидан «сиздан узоқда бўламан, аммо қаерда бўлмайин сизга содиқман» деган маънони уқди.

— Мен розиман, — деди Анваржон очиқ чеҳра билан.

Ўйин, танца қизиб кетди. Бу кун Гавҳар учун қанча-қанча қувонч бахш этган бўлса, шунча куч, ғайрат, шижоат ҳам бағишлаган эди.

Мана зориқиб кутган пайт ҳам келиб етди. Автобус деразасидан атрофни томоша қилиб кетаётган Гавҳар хаёлга чўмган эди... У нималар ҳақида ўйламоқдайкин. Ё масъулиятли ишдан қўрқаяптими, йўқ! Гавҳар ундай аёллардан эмас, у ҳеч қачон қийинчиликлардан нолимайди. Унда бардош, матонат хислатлари кучли. Гавҳарни хижолатга солаётган бошқа нарса — беш йил бирга ўқиб, бирга истиқомат қилган дугоналари (улар бештагина эдилар) турли баҳоналар билан Тошкентда қолишди. «Эҳ қўрқоқлар» деб юборди Гавҳар, чуқур нафас олиб. У дугоналарига «ҳеч бўлмаса 2-3 йил бирга ишлайлик», деб бир неча бор айтди, бўлмади. Бири турмушга чиқди, бошқаларини эса ота-оналари юбормас эмиш.

Гавҳарнинг ҳам қари ота-онаси, ўзидан кичик ёш укалари бор. Шундай бўлса ҳам у боҳона қидирмади.

Шу пайт кондуктор:

— Бўзсув, келгусиси Химкомбинат, — деган эди, Гавҳар «дарров етдикми-а» деб севиниб кетди. У тушишга ҳозирланди. Комбинат трубаларидан кўтарилаётган сарғиш қизғиш тутунлар борган сари яқинроқ кўринабошлади. «Ана, кераксиз газлар машиналарнинг босимида ҳавога чиқиб кетяпти» деб қўйди Гавҳар ўзича. Комбинатни энергия билан таъминловчи юқори волтли кабель симлари қуёш нурида олтиндек ялтирарди...

Гавҳар машинадан тушди. У бораётган йўлдан шаҳарнинг бошқа томонларини ҳам кўриш мумкин эди. У қизиқиб атрофга боқар, баланд хашаматли бинолар, икки чети дарахтзор кўркам кўчалар, шаҳар четидаги ажойиб тоғ манзаралари уни мафтун этган эди. Гавҳарнинг бутун орзуларини рўёбга чиқарадиган жой шу ер. Гўё бу ерда уни бахт-саодат, истиқбол кутмоқда.

— Янги кадр, сизнинг сменада ишлайди, инженер, — деб таништирди уни комбинат бош инженери Новиков биринчи цех смена бошлиғи Воҳид Қодировга.

— Жуда соз, — деди Қодиров Гавҳарга қўл узатар экан. Сўнгра уччовлари биринчи цех томон йўл олдилар.

— Комбинатга биринчи келишингизми, ўртоқ Ҳайдарова? — сўради Қодиров Гавҳардан.

— Практикани Пермскдаги азотўғит комбинатида ўтказганмиз, — жавоб қайтарди Гавҳар.

Қодиров цех эшигини очиши билан Гавҳарнинг димоғига цехдаги азот кислоталарининг ҳиди урилди.

— Мана сиз ишлайдиган цех, сиз билан ишлайдиган смена аъзолари, — деди Новиков Гавҳарни таништириб. Сўнгра Қодировга нимандир тайинлади-да, Гавҳарнинг ишига муваффақият тилаб чиқиб кетди.

Қодиров Новиков тайинламаса ҳам янги кадр билан қандай ишлашни билар эди. У ерли халқлардан кадрларни кўпайтириш, айниқса ўзбек хотин-қизларини ишлаб чиқаришга жалб қилиш ҳақида орзу қилиб юрарди. Мана, унинг олдида корхонанинг энг мураккаб

участкасида ишлашга аҳд қилган ўзбек қизи турибди. Шу куни Қодиров Гавҳарни цех ичидаги тартиб, қоидалар билан таништирди. Сўнгра аппаратлардаги белгилар, норма, расчетларга қараб Гавҳардан «булар танишми сизга?» деб сўради. Гавҳарнинг «ҳа, таниш» деган бурро, дадил жавобини эшитиб «дуруст» деб қўйди.

Қоида бўйича Гавҳар дастлаб 3 ойлик стажировкада бўлди. Ишчан ва тажрибали Қодиров унга самимий ёрдам берди. Камгап, аммо ишга талабчан Қодиров Гавҳарнинг ҳаракатчанлиги, ҳар нарсани билишга қизиқиши, ишга виждонан киришаётганлигини кўриб ундан хурсанд эди. «Яхши инженер чиқади» деб қўярди у ўзича. Уч ой ҳа демай ўтиб кетди. Қодиров Гавҳарга смена бошлиқлиги, цехнинг инженер-технолог вазифасини топширар экан, сводка доскасидаги «Қодиров сменаси» деган ёзувни ўчириб «Ҳайдарова сменаси» сўзларини ёзиб қўйди ва:

— Шундай, ўртоқ бошлиқ. Энди сиз шу сменанинг командирисиз,— деди Гавҳарга ишда муваффақият тилаб.

Смена ишчилари, операторлари, машинистлари ҳам ёш бошлиқни янги лавозим билан табриклашди.

«Сменанинг командири — қандай масъулиятли иш! Ахир давлатнинг бир граммдан маҳсулотини беҳуда сарфлаш — қанча-қанча миллион сўмни кўкка совуриш деган сўз, афсуски бундай ҳодисалар ондасонда учраб туради. Ёки сменада бирорта аппаратчининг сал янглишиши натижасида бошқа сменалар, ҳатто бошқа цехлар ишига ҳам путур етиши мумкин. Бизнинг корхонанинг иши ана шундай бир-бирига боғланган, мураккаб» дерди Гавҳар. Бу ҳақда мулоҳаза юритар экан тунлари уйқиси ўчар, қандай қилиб сменани муваффақиятли бошқариш режаларини ўйларди.

Гавҳар беҳуда ташвишланарди. Сменадагилар бу ёқимтой бошлиққа алла қачон ўрганиб қолишган. Гавҳардаги хушмуомалаликни, айниқса бошқаларнинг ҳам қийинчилик, ҳам севинчига ҳамдард бўладиган хислатларини цехдагилар пайқаб олишган эди.

Кекса аппаратчи Нина Павлова машиналар кўпроқ инжиқлик қилиб Гавҳарни қийнаган пайтларда: «Қизим чарчамадингми?» деб меҳрибон боқар, Гавҳарнинг кичикдан келган миқти жуссасига қараб, «ўзи кичигу, ҳаракати зўр» деб қўярди. Ёки забардаст машиналарни аъло даражада бошқарадиган Раҳматжон Нуров:

— Синглим хотиржам бўлинг, смена нормасини бугун ҳам 130 га чиқарамиз, — деб унга далда берарди. Нуров гапининг устидан чиқадиган йигит. У растворлар нормасини, режимини пухта эгаллаган. Шунинг учун ҳам бу аппаратчи ишлаган сменада растворлар кўп иқтисод қилинади. Машиналар бетўхтов ишлайди.

Кунлар шу зайилда бирин-кетин ўта берди. Бу орада Гавҳар комбинат коллективига жуда қадирдон бўлиб қолди. Ўз касбининг моҳир устаси бўлиб етишди. Тошкентни соғинишга ҳам ўрин қолмади. У кунлик нормани оширган сари сменадан чарчаб чиққанини ҳам сезмас, мамлакатимизни минерал ўғит билан таъминлаш ишига бугунги қўшган ҳиссаси учун мамнун. Ахир комбинат пландан ташқари берган 3 минг тоннадан ортиқ минерал ўғитни тайёрлашда унинг ҳам улуши бор. Унинг фамилияси комбинат ҳурмат тахтасида тез-тез кўриниб туради. Комбинат маъмурияти уни яхши ишлагани, смена нормасини доимо ошириб бажарганлигини тақдирлаб, ишлаб чиқаришда юқори кўрсаткичларга эришганлиги учун Фахрий ёрлиқ билан мукофотлади. У жамоат ишларида актив қатнашади. Гавҳар раислик қилган цехнинг касаба союз иши завком ҳисобот сайлов йиғилишида мақталди. Ана шундай коллективнинг талабини қондиришга виждонан киришган Гавҳарни чирчиқликлар Чирчиқ шаҳар советига депутат қилиб сайладилар.

1958 йилда Гавҳар ҳаётида ҳеч қачон унутмас катта саҳифа очилди. Унинг тиришиб ўқиганлари, бардош билан ишлаганлари бекорга кетмади. Гавҳар улуғ ишончга сазовор бўлди. Унинг номзоди СССР Олий Совети депутатлигига кўрсатилди.

Гавҳар тунги сменадан қайтганида, уйда уни телеграмма кутар эди. Гавҳар телеграммадаги «Қизим, СССР Олий Советига депутатликка номзодинг кўрсатилганлигини газетадан ўқидек, табриклайман, жоним болагинам. Отанг Қодир» сўзларни ўқидида кўзларига севинч ёшлари келди. Отасининг телеграммани юбораётгандаги севинчини кўз олдига келтирди шекилли, ҳаяжонланиб кетди. Чунки отаси ундан миннатдор. «Отажоним бу ишончларни оқлай олармиканман» дегандай чуқур энтикиб қўйди.

Қодир ота фарзандига телеграмма юборар экан, ёки қизининг номзоди кўрсатилган газетада Гавҳарнинг исм фамилиясини ўқир экан «оппоғим сени улуғ ишлар кутишини сезгандай эдим. Ёшлигингданоқ жонсарак, раҳимдил, меҳрибон бўлдинг. Энди ундан ҳам зиёдароқ бўлишинг керак. Халққа хизмат қилмоқ савоб. Сен бу ишни ҳам уддалай оласан бўтам. Умринг узоқ бўлсин» демадимикин дейсиз. Ёки онаси «Ойигинанг ўргилсин қизим. Мен саводсиз ўтдим, отанг илмсиз бир ҳаммол эди, чидам билан ўқидинг, ўзинг касб танладинг, мана энди кўпга хизмат қилармишсан. Севинмайманми она қизим» — деб уни ардоқлаётгандай бўлди.

Бироз хаёлга чўмган Гавҳар уйига Анваржоннинг кирганини ҳам сезмай қолди (Анваржон Гавҳар ўқиб тугаллаган Ўрта Осиё политехника институтида ўқийди). Бу гал Анваржоннинг Гавҳарга тикилган меҳрибон кўзлари ҳар галгидай соғинибгина эмас, балки чуқур ҳурмат туйғулари билан тўла эди. Анваржон беҳад қувонганидан:

— Табриклайман, — дея олди холос. Аммо Гавҳар унинг кўзидаги «Гавҳарим, сен ҳақиқатан ҳам гавҳарсан, биламан ҳаяжонланаяпсан. Хотиржам бўл, сенда ишонса арзийдиган куч ва ғайрат бор» сўзларини уқиб олди.

Ф. УСМОНОВА,
Чирчиқ шаҳри.

ДЕСАНТЧИЛАР

(«Фронт очерклари» циклидан)

1. СИҲРЛИ ЎҚЛАР

Қоронғу тунларнинг бири... Мотор овозидан ҳеч нарса англаб бўлмас, фақат ҳавода ёрилаётган снарядлар ва прожекторларнинг ёруғини кўриш мумкин, холос. Учинчи ҳаво десанти аксарият ўзбек жангчиларидан иборат бўлиб, командирнинг сиёсий ишлар бўйича ўринбосари лейтенант Отабеков ҳам улар билан бирга эди.

Совет самолёти фронт чизиғини ўтиб, фашист қашқирлари тўлиб тошган ўрмон устида бир неча бор доира ясадида, осмонда қора нуқталар қолдириб, булутлар ичида ғойиб бўлди.

Десантчиларга ғоят масъулиятли вазифа юклатилган эди. Улар фашистларнинг чекиниш йўлини орқа томондан кесиб қўйиб, стратегик жиҳатдан катта аҳамиятга эга бўлган тепаликни ишғол қилишлари ҳамда душманнинг муҳим ўтиш нуқталарини йўқ қилишлари керак эди.

— Ҳамма тўпландими? — ярим овоз билан сўради лейтенант Отабеков жангчилардан.

— Йўқ, ўртоқ лейтенант! — жавоб берди десантчиларни текшириб чиққан кенг яғринли, новчадан келган рус йигити Васильев. — Орамизда бир киши йўқ: Олим Охунов!

Бу совуқ хабар лейтенантни ғоят ташвишлантирди. Бир зумнинг ўзидаёқ унинг хаёлига нималар келмади, дейсиз. Нима қилишни, қандай қарор қабул қилишни билмай боши қотди. Аммо ўйлаб ўтиришнинг фурсати эмас эди. Бу ўрмон чекасидаги ялангликда туриш жуда хавфли ҳамда тонг ёришгунга қадар ҳаракат қилиш зарурлигини ўйлаб, қатъий команда берди:

— Ортимдан! Товуш чиқармай ҳаракат қилиш керак. Огоҳлантираман ҳеч ким чакмасин!

Улар ўрмонга анча ичкарилаб кириб кеттан ҳам эдилар, ракета отилиб, бир зумда ҳаммаёқ ёришиб кетди. Жангчилардан олдинда бораётган лейтенант совуқдан ер тепиниб турган фашист соқчисининг олдидан чиқиб қолганини ўзи ҳам пайқамай қолди. Агар ракета унинг қалин пайтава билан ўралган бесўнақай башарасини ёритмаганда, ишнинг пачава бўлиши ҳам аниқ экан. Ўзини панага олган лейтенант жангчиларга қўли билан ишора қилиб, фашистлар яқин эканлигини маълум қилди. Аммо шу пайт кутилмаган ҳодиса рўй берди. Юқоридан кимнингдир, таниш овози эшитилди:

— Ўртоқ лейтенант, фашистлар бор. Эҳтиёт бўлинглар.

Лейтенант овознинг қаердан келаётганини дарҳол пайқамади. Унга бу овоз даставвал осмондан келаётгандай туюлиб ҳангу-манг бўлди. Кейин ўзига ўзи ишонмай орқасидаги жангчилардан сўради. Аммо жангчилар ҳеч ким ҳеч нарса демаганини айтдилар. Сиҳрли овоз десантчиларни шубҳага солиб қўйди-ю, аммо фашист соқчисини чўчитиб юборди. У бирдан ваҳимага тушиб, тартибсиз равишда ўқ узиб берди. Лейтенант узган ўқ дарҳол унинг овозини ўчирди. Аммо у ўз ишини қилган эди. Ўқ товушини эшитган бошқа гитлерчилар ертўлалардан чиқиб оёғи куйган товуқдек тўрт томонга қараб тартибсиз чопа бошладилар. Уларнинг баъзилари қуролли, баъзилари эса қуролсиз эдилар. Ракета бозлик бошланиб, азамат дарахтлар тепасида фонус ёқилгандек бўлиб ҳаммаёқ ёришиб кетди. Фашистлар қанча шовқин-сурон кўтариб қочишга ҳаракат қилмасинлар барибир юқоридан ва пастдан ёғилаётган ўқлар уларни тутдек тўкиб берди. Баъзи гитлерчилар эса ерга йиқилганча қайта бош кўтармас, бошқалари эса чакалакзорларга беркинишга уриниб қуёндек қочиб борар эдилар. Саросимага тушиб қолган гитлерчилар тартибсиз равишда ўт очиб бердилар.

Лейтенант Отабеков десантчи жангчиларни атакага кўтарди.

Десантчиларнинг атакасини осмондан тинмай ёғилиб турган ўтлар жаласи қўллаб-қувватлади. Бу сиҳрли ўқлар дарахтга парашюти билан ўралиб осилиб қолган Олим Охуновнинг автоматидан ёмғирдек ёғилмоқда эди.

Қўмондонлик бу жанговар хизматлари учун андижонлик йигит сержант Олим Охуновни II даражали Ватан уруши ордени билан мукофотлади.

2. СИЧҚОН ИНИ МИНГ ТАНГА

Тунги маршдан сўнг, жангчилар бир тепалик ёнбағрида окоп қазишга киришдилар. Пасти-баланд қирлар ва адрлар ошиб, ботқоқлик ва дарёлар кечиб, узоқ йўл юриб чарчаган солдат учун бир нафас бўлса ҳам кўз илинтириб олиш ёки ҳордиқ чиқариш қандай мароқли, қандай роҳат ва гашт!

Младший сержант Усмон Тошхўжаев тонг ғира-шира бўла бошлаганда тепалик устида дўппайиб турган бир нарсани кўриб қолди. Аввало бу нарса унинг кўзига ҳар хил товланиб кўринди. Кейинроқ эса, тонг тобора оқариб келиши билан, турган нарса пулемёт эканлиги маълум бўлди.

— Агарда бир отишда абжағини чиқармасанг, кейин иш чатоқ бўлади. Фашистлар шовқин-сурон кўтаришлари мукин, — деди бўлинма командири.

Тошхўжаевнинг иши ўнгидан келди. У хотиржамлик билан, нафасини ростлаб олди-да, узоқ мўлжалга олгандан сўнг, танкка отар милтиқнинг тепкисини босди. Пулемёт бир метрча жойга тўнкарилиб тушди. Аммо душман пулемётчилари соғ қолган экан. У қочишга урунган икки фашистни окопдан чиққан ҳамоноқ автомат ўқи билан саранжом қилди.

Бутазордан сал чапроқда яна бошқа фашист каскаси кўринди. Тошхўжаев автоматини ўша томонга тўғрилаб кўзини қисиб ётди. Бояги каска бироздан кейин чакалакзорнинг нариги томонида кўринди.

— Шошма муғомбир, — деди у ўзига-ўзи ғўлдираб, — сенга ҳозир сичқон ини минг танга бўлади! — фашист каламуш сингари окопнинг бир бурчагидан сакраб чиққан ҳам эдики қисқа навбат билан ўқ узиб қолди. Шу пайт командирнинг «олға!» командаси эшитилди.

Десантчи жангчилар ҳужумга кўтарилдилар. Тепалик қўлга киритилди. Тошхўжаев «ови»нинг натижасини кўришга ошиқди. Пулемёт пачақ-пачақ бўлиб кетган. Батальон командири Тошхўжаевга қараб, шундай деди:

— Баракалла, Тошхўжаев! Сенга ташаккур эълон қиламан. Шуҳрат ордени олишга шубҳасиз лойиқсан.

3. ТАМАКИ ХАЛТА

Янги чиққан ой эндигина кўринганда десантчилар қоронғи ўрмон ичига кириб ғойиб бўлдилар.

— Тсс... кўрдингизми, соқчи!..

Командирнинг бу гапи десантчиларни ҳаракатдан тўхтатди. Командир қотмадан келган, паст бўйли, аммо чаққон ҳаракат қиладиган старшина Эргаш Муродовни чақириб олиб, унга ярим овоз билан нималарнидир тушунтирди. Старшина олдинга югуриб кетди.

Ўрмонда ҳаракат қилиш тобора қийинлашиб борди. Бизнинг оғир бомбардимончи самолётларимиз кечагина бу ўрмонни қаттиқ бомбардимон қилган эдилар.

Осколкалар синдириб ташлаган шох-шаббалар қалин чангалзор ҳосил қилган эдики, бу табиий тўсиқлар юришни қийинлаштирар эди. Аммо ихчам жуссага эга бўлган серғайратли, шижоатли ва ўтли-шудли старшина бу тўсиқларни ҳечбир писанд қилмай олдинга силжиб борарди. Ниҳоят у, командири кўрсатган соқчига яқин келди. Ертўла ичида шам ёниқ. Немисча гапиришган овоз баралла эшитилиб турарди. Старшина атроф-теваракни кузатиб, қулай пайт пойлаб ётди. Шу пайтдан фойдаланиб нафасини ростлаб ҳам олди. Душман соқчиси уёқдан буёққа бир ўлчамда қадам ташлар эди. Шу тарзда у бир канча вақт ҳаракат қилди. Баъзан милтиғини елкасига илиб, қўлини иситиш учун қўлтиғига тиқарди. Ниҳоят фашист соқчиси милтиғини дарахтга суяди-да, ёнидан тамаки халтасини олиб чекмоқчи бўлди. Бу Эргашга жуда ҳам қулайлик берди. У новча фашист устига кучи борича ташланди. Тамаки халтани оғзига тиққач, четга судрай бошлади. Аммо душман кучлилик қилди. Унинг қўлидан чиқишга ҳаракат қилди, Эргаш теракдек эгилиб турган фашистга бор кучи билан калла урди. Фашист соқчисининг кўзи тиниб, гандираклаб йиқилди.

— Буйруқ бажарилди! — деди Эргаш командирига.

Старшина Муродов келтирган «тил» қимматли маълумотлар берди. Бўлинма командири Эргаш Муродовга ташаккур эълон қилди.

Тўғон ЭРНАЗАР.

ХИТОЙ ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИ ВА КОРЕЯ ХАЛҚ ДЕМОКРАТИК РЕСПУБЛИКАСИ ҲУКУМАТЛАРИНИНГ ҚЎШМА БАЁНОТИ ИМЗОЛАНДИ

ПЕКИН, 19 февраль. (ТАСС). Синьхуа агентлиги Пхеньяндан хабар беришича, бугун эрталаб бу ерда Хитой Халқ Республикаси ҳукумати ва Корея Халқ Демократик Республикаси ҳукуматининг қўшма баёнотини имзолаш маросими бўлди.

Соат 9 да Хитой Халқ Республикаси давлат кенгашининг бош министри Чжоу Энь-лай Хитой Халқ Республикаси ҳукуматининг вакили сифатида ва Корея Халқ Демократик Республикаси Министрлар кабинетининг раиси Ким Ир Сен Корея Халқ Демократик Республикаси ҳукуматининг вакили сифатида қўшма баёнотни имзоладилар.

Австрия Коммунистик партиясининг конференцияси

ВЕНА, 19 февраль. (ТАСС). Бугун Венада Австрия Коммунистик партиясининг конференцияси очилди. Конференция «Австриянинг социализм сари йўли» тўғрисидаги программа тезисларни муҳокама қилмоқда.

Конференцияни Австрия Коммунистик партиясининг раиси Иоганн Копленинг очди. У муҳокама қилинадиган масаланинг катта аҳамиятга эга эканлигини уқтириб ўтди.

Конференцияда Австрия Коммунистик партиясининг биринчи секретари Фридль Форнберг социализм учун курашда Австрия Коммунистик партиясининг вазифаларига бағишланган катта доклад қилди.

Докладдан кейин конференцияда музокаралар бошланди.

Иордания парламенти тарқатиб юборилди

БАЙРУТ, 19 февраль. (ТАСС). Кеча Иордания парламенти Араб федератив давлати тузиш тўғрисидаги шартномани маъқуллади. Қиролнинг декретига мувофиқ, Иордания парламенти тарқатиб юборилади. Янги сайловни 1958 йил декабрида ўтказиш мўлжалланади.

Ўзаро иқтисодий ёрдам кенгаши ҳузуридаги қишлоқ хўжалиги соҳасида иқтисодий ва илмий-техника ҳамкорлиги доимий комиссиясининг III кенгаши тўғрисида ахборот

СОФИЯ, 19 февраль. (ТАСС). Болгария телеграф агентлиги Ўзаро иқтисодий ёрдам кенгаши ҳузуридаги қишлоқ хўжалиги соҳасида иқтисодий ва илмий-техника ҳамкорлиги комиссиясининг III кенгаши тўғрисида ахборот эълон қилди.

1958 йил 11 февралдан 15 февралгача София шаҳрида Ўзаро иқтисодий ёрдам кенгашида қатнашувчи мамлакатларнинг қишлоқ хўжалиги соҳасида иқтисодий ва илмий-техника ҳамкорлиги доимий комиссиясининг III кенгаши бўлиб ўтди.

Кенгаш ишида Албания Халқ Республикаси, Болгария Халқ Республикаси, Венгрия Халқ Республикаси, Германия Демократик Республикаси, Польша Халқ Республикаси, Руминия Халқ Республикаси, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ва Чехословакия Республикасининг вакиллари қатнашдилар. Кенгашда Корея Халқ-Демократик Республикаси ва Югославия Федератив Халқ Республикасининг вакиллари кузатувчилар сифатида ҳозир бўлдилар.

Доимий комиссия иш группаларининг фаолияти ҳамда 1957 йилда ўтказилган кенгашларнинг натижаларини муҳокама қилди ҳамда улар юзасидан тегишли тавсияномалар қабул қилди. Комиссия Ўзаро иқтисодий ёрдам кенгаши қатнашчилари бўлган мамлакатларда қишлоқ хўжалигини ривожлантириш перспектив планларини координациялаштиришга ҳамда қишлоқ хўжалигида техникани ривожлантиришнинг асосий йўналишларига доир масалаларни қараб чиқди; қишлоқ хўжалик ҳайвонларининг касалликларига қарши курашнинг энг эффектив методларини ишлаб чиқиш ҳамда ветеринария масалалари юзасидан юқори малакали мутахассислардан иборат доимий иш группаси тузиш тўғрисида қарор қабул қилди; қишлоқ хўжалик экинларининг сортларини синаш методикасига доир масалаларни ҳамда мамлакатлар ўртасида сортларни алмашиш тартибини қараб чиқди.

Шунингдек, жун етиштиришни кўпайтириш ва унинг сифатини яхшилаш, минерал, органик ва бошқа хил ўғитларни қўлланиш ҳамда уларни ерга солишни механизациялаштириш; мевачиликни, токчиликни ва сабзавотчиликни ривожлантириш, бу маҳсулотларни ташиш ва сақлашни яхшилаш масалалари ҳам қараб чиқилди ва муҳокама қилинди.

Озиқ-овқат саноати техникасини ривожлантиришдаги, машина ва аппаратларни типлаштиришдаги асосий йўналишлар тўғрисида доклад ва тавсияномалар, шунингдек, ўзаро иқтисодий ёрдам кенгашида қатнашувчи мамлакатларда озиқ-овқат саноатини ривожлантириш перспектив планларини ишлаб чиқиш вақтида координация қилиниши лозим бўлган масалалар ҳам қараб чиқилди.

«Халқаро қишлоқ хўжалик журнали» («Международний сельскохозяйственний журнал») редакцион коллегиясининг ишини янада яхшилаш масалалари қараб чиқилди.

Комиссия ўзининг 1958 йилги иш планини кўриб чиқди ва тасдиқлади.

Қишлоқ хўжалик соҳасидаги доимий комиссиянинг III кенгашида қабул қилинган тавсияномалар ўзаро иқтисодий кенгаш қарорларини амалга оширишга қаратилгандир. Бу тавсияномалар ўзаро иқтисодий ёрдам кенгашида қатнашувчи мамлакатларнинг қишлоқ хўжалиги ва озиқ-овқат саноати соҳасидаги иқтисодий ва илмий-техника ҳамкорлигини янада ривожлантириш ва мустаҳкамлашга ёрдам беради.

Венгрия ташқи ишлар министрининг баёноти

БУДАПЕШТ, 18 февраль. (ТАСС). Венгрия телеграф агентлиги билдиради, Совет Иттифоқи билан Венгрия Халқ Республикаси ўртасида дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисида шартнома имзоланган кунга 10 йил тўлганлиги муносабати билан Венгрия Ташқи ишлар министри Эндре Шик Венгрия телеграф агентлигининг мухбирига баёнот берди. У уқтириб ўтдики, бу шартноманинг 1948 йилда, Венгриянинг ишчилар синфи ва меҳнаткаш халқи ғалаба қилгандан кейин имзоланганлиги тасодифий эмас. Бу шартнома Венгриянинг социализм қуриш йўлига қадам қўйганлиги сабабли табиий ва зарур эди. Бу шартнома туфайли, шунингдек халқ демократияси мамлакатлари билан шартномалар тузилганлиги туфайли Венгрия Халқ Республикаси социалистик лагернинг аъзоси бўлди.

Бу шартномалар Венгрия пролетариати ҳокимиятининг ва мамлакатимиз мустақиллигининг халқаро миқёсдаги гаровидир. Бу шартномалар венгер халқини империалистик давлатларнинг ички ишларимизга аралашиш йўлидаги уринишларидан ва қўпорувчилик ишларидан ҳимоя қилади.

Эндре Шик уқтириб ўтдики, Совет Иттифоқи билан Венгрия ўртасида тузилган дўстлик шартномаси, шунингдек бошқа битимлар асосида Совет Иттифоқи венгер халқига қолоқликни тугатишига ёрдам берди, мамлакатни социалистик асосида индустрлашга кўмаклашди.

Эндре Шик сўнгра Совет Иттифоқининг Венгрияда контрреволюцияни бостиришда венгер халқига кўрсатган ёрдамига тўхталди. Контрреволюциянинг бостирилганлиги, деди у, тарих ғилдирагини орқага буриш мумкун эмаслигини исботлади. Бироқ империалистлар бундан сабоқ олмадилар ва ҳали ҳам контрреволюцион кучларга мамлакатимизда қийинчиликлар туғдиришда ёрдам бериб келмоқдалар.

Эндре Шик ўз сўзининг охирида айтдики, венгер халқи ва Венгрия ҳукумати Совет Иттифоқининг ташқи сиёсатини тўла маъқулламоқдалар, чунки бу сиёсат венгер халқининг манфаатларига мос келади.

Корея Халқ-Демократик Республикаси Олий халқ мажлисининг сессияси ёпилди

ПХЕНЬЯН, 19 февраль. (ТАСС). Бугун Пхеньянда Корея Халқ-Демократик Республикаси Олий халқ мажлисининг сессияси ўз ишини тамомлади.

Сессия 1956 йилги бюджетнинг бажарилиши тўғрисидаги ҳисоботни якдиллик билан тасдиқлади ҳамда 1958 йилги давлат бюджети тўғрисида Корея Халқ-Демократик Республикаси министрлар кабинети тақдим этган қонун проектини маъқуллади. 1958 йилги давлат бюджети даромадлар бўйича 122.109.023 минг вон, харажатлар бўйича 118.336.008 минг вон миқдорида белгиланган

Бугунги мажлисда кун тартибидаги иккинчи масала — СССР Олий Советининг ташқи сиёсат масалалари юзасидан 1957 йил 21 декабрь қарори ҳамда Совет Ҳукуматининг халқаро кескинликни юмшатиш, тинчликни сақлаш ва мустаҳкамлаш йўлидаги таклифлари тўғрисидаги масала юзасидан ташқи ишлар комиссиясининг раиси Ким Чан Ман сўзлади. Бу масала юзасидан қабул қилинган қарорда Совет Иттифоқининг тинчликсевар таклифларини амалга ошириш актуал халқаро проблемаларни ҳал этишга йўл очиб беради, умумий тинчликни мустаҳкамлайди ва бу билан Кореянинг тинч йўл билан бирлаштирилиши учун жуда қулай шароит вужудга келтиради, деб таъкидланади. Сессия, деб кўрсатилади қарорда, Совет Ҳукуматининг таклифлари амалга оширилиши лозим ва халқаро масалаларни ҳал этиш учун ҳукуматлар бошлиқларининг иштироки билан юксак доирада дарҳол кенгаш чакирилиши лозим деб ҳисоблайди.

Шунингдек, депутатлар Корея Халқ-Демократик Республикаси президиуми томонидан сессиялар ўртасидаги даврда қабул қилинган фармонларини ҳам тасдиқладилар.

Хитой Халқ Республикаси ҳукумати ва Корея Халқ-Демократик Республикаси ҳукуматининг қўшма баёноти

ПЕКИН, 19 февраль. (ТАСС). Синьхуа агентлигининг билдиришича, Хитой Халқ Республикаси ва Корея Халқ-Демократик Республикаси ҳукуматларининг қўшма баёнотида бундай дейилади: Хитой Халқ Республикаси ҳукумат делегацияси Корея Халқ-Демократик Республикасига дўстона визит билан борганда корейс халқи ва КХДР ҳукумати ХХР ҳукумат делегациясини дўстона ва самимий кутиб олди. ХХР ҳукумат делегацияси билан КХДР ҳукумат делегацияси ўртасида музокаралар олиб борилди. Бу музокаралар бошланишидан тортиб тамом бўлганига қадар самимият ва дўстлик вазиятида ўтди. Ҳар иккала томон ҳар иккала мамлакат ўртасидаги дўстликни ривожлантириш ва ҳамкорликни кенгайтириш масаласи юзасидан, социалистик мамлакатларнинг дўстлиги ва бирдамлигини мустаҳкамлаш масаласи юзасидан, ҳозирги халқаро аҳвол масаласи ва Корея проблемасини тинч ҳал этиш масаласи юзасидан фикр олишди. Ҳар иккала делегация юқорида айтилган ҳамма масалаларда тамомила бир хил фикрга келди.

Турли мамлакатлар коммунистик ва ишчи партиялари вакилларининг 1957 йил ноябрда Москвада бўлиб ўтган кенгаши ва бу кенгашда қабул қилинган ҳамда тарихий жиҳатдан буюк аҳамиятга эга бўлган декларациялар социалистик мамлакатларни жипслаштиришда ва халқаро коммунистик ҳаракатнинг ҳамкорлигида янги этап бўлди.

Сўнгра баёнотда бундай дейилади: Кейинги вақтларда Совет Иттифоқи ҳукуматининг Шарқ ва Ғарб мамлакатлари ҳукуматлари бошлиқларининг кенгашини чақириш тўғрисида, атом ва водород қуроли қўлланишни тақиқлаш ва бу қуроллар синовларини дарҳол тўхтатиш тўғрисида, Варшава шартномасида аъзо бўлган давлатлар билан Шимолий Атлантик пактида аъзо бўлган давлатлар ўртасида ҳужум қилишмаслик ҳақида шартнома тузиш тўғрисида, Яқин ва Ўрта Шарқдаги мамлакатларнинг мустақиллигини ва уларнинг тинчлигини таъминлаш ҳақида илгари сурган таклифлари ва бошқа бир қанча таклифлари ана шу тинчликсевар ташқи сиёсатнинг конкрет ифодасидир. Томонлар Совет Иттифоқининг ана шу таклифларини тамомила қўллаб-қувватлаганликларини билдирадилар. Шу билан бирга, томонлар Польша ҳукуматининг Марказий Европада атом қуролидан холи бўлган зонани вужудга келтириш тўғрисидаги таклифини ҳам зўр бериб қувватлайдилар.

Томонлар Германияни тинч бирлаштириш тўғрисидаги масала ҳар иккала герман давлатининг тенг ҳуқуқлик асосида музокаралар олиб бориш йўли билан ҳал этилиши лозим, деб ҳисоблаётган Германия Демократик Республикасининг позициясини тамомила қувватлайдилар. Томонлар Вьетнам Демократик Республикасининг Женева битимини тинмай амалга ошираётганлигини якдиллик билан маъқуллайдилар ва Вьетнам Демократик Республикасининг Вьетнамни тинч бирлаштиришга қаратилган ва изчиллик билан амалга ошираётган тадбирларини тамомила қувватлайдилар.

Томонлар индонез халқининг, араб мамлакатлари халқларининг ва Осиё ҳамда Африкадаги бошқа мамлакатлар халқларининг мустамлакачиликка қарши, миллий мустақилликка эришиш ва бу мустақилликни ҳимоя қилиш учун олиб бораётган курашини қатъий қўллаб-қувватлайдилар ва ана шу адолатли кураш тинчликни ҳимоя қилиш йўлидаги курашдир, деб ҳисоблайдилар.

Ҳар иккала томон, деб таъкидланади баёнотда, Япония ҳукуматининг Хитой ва Кореяга нисбатан аввалдагидек ҳозирда ҳам нодўстона сиёсат ўтказиб келаётганлигини таассуф билан қайд қилмай қола олмайди.

Ҳар иккала томон Америка Қўшма Штатларидаги агрессив доиралар ва уларнинг малайлари ўтказиб келаётган сиёсатни якдиллик билан қоралайди. Ана шу доиралар зўр бериб қуролланишни ва ҳарбий тайёргарликни давом эттирмоқдалар, тинч музокаралар олиб боришдан бўйин товламоқдалар ва халқаро кескинликни авж олдирмоқдалар. Ҳар иккала томон АҚШнинг Хитой территорияси бўлган Тайвань оролини оккупация қилишни давом эттириш ва «икки Хитой»ни вужудга келтириш, шунингдек Кореяда ярашиш тўғрисидаги битимга хилоф суратда Жанубий Кореяга атом қуроли келтириш йўли билан уни атом базасига айлантириш мақсадини кўзда тутиб, қутуриб қилаётган кирдикорларини қатъий қоралайди.

Томонлар музокаралар вақтида барча чет эл қўшинларини Шимолий ва Жанубий Кореядан олиб чиқиб кетиш, Корея масаласини тинч ҳал этиш тўғрисида фикр олишдилар. Ҳар иккала томон Корея Халқ-Демократик Республикаси ҳукуматининг 1958 йил 5 февраль баёнотида илгари сурилган таклифлар ватанни тинч йўл билан бирлаштиришни талаб этаётган корейс халқининг миллий орзу-тилакларини ифода этибгина қолмай, балки ҳозирги халқаро аҳвол шароитида ўз вақтида қўйилган ва реал таклифлар ҳамдир, деб якдиллик билан ҳисоблайди. Хитой ҳукумати Корея масаласини тинч ҳал этишга актив ёрдам бериш позициясида маҳкам туриб, 1958 йил 7 февраль баёнотида КХДР ҳукуматининг ҳамма таклифларини тўла қўллаб-қувватлади ва КХДР ҳукумати билан маслаҳатлашганидан кейин, Хитой халқ кўнгиллиларига Кореядан биринчи бўлиб чиқиб кетишни таклиф этди. Хитой халқ кўнгиллилари Хитой Халқ Республикаси ҳукуматининг бу таклифига тамомила қўшилиб, 1958 йил охиригача этап-этап бўлиб Кореядан тамомила чиқиб кетишга ва шу билан бирга, эвакуациянинг биринчи этапини 1958 йил 30 апрелгача тамомлашга қарор бердилар.

КХДР ҳукумати Хитой халқ кўнгиллиларининг ана шу қарорига қўшилиб, барча Хитой халқ кўнгиллиларини Кореядан эвакуация қилишга ёрдам беради.

Ҳар иккала томон шуни қайд қиладики, Хитой халқ кўнгиллиларининг ҳаммасини Кореядан эвакуация қилиш йўлидаги бу ташаббус Корея масаласини тинч ҳал этишга ва Узоқ Шарқда кескинликни юмшатишга интилаётган Корея-Хитой томонининг самимий иш кўраётганлигини яна бир марта исбот этади. Ҳозирги вақтда Бирлашган Миллатлар Ташкилоти қўшинларида қатнашган АҚШ ва бошқа мамлакатлар учун жиддий синов пайти келди. Улар Корея масаласини тинч ҳал этишдан бирор даражада манфаатдор бўлганларида, ўзларининг ҳамма қўшинларини Кореядан олиб чиқиб кетишлари керак. Акс ҳолда, бутун дунё уларнинг Кореяни тинч йўл билан бирлаштиришга доим халақит бериб келаётганликларини яна бир марта равшан билиб олади. АҚШ ҳукумати ва Жанубий Кореядаги Ли Син Ман тўдаси Корея-Хитой томонининг ана шу ташаббусини кучсизлик аломати деб ўйлаб, бу тасодифдан фойдаланишни мумкин деб ҳисоблар эканлар, бу ҳолда улар олдиндан кўриш иложи бўлмаган оқибатларга, албатта дуч келадилар. Ҳозирги вақтда бутун дунё халқлари империалистларнинг янги уруш чиқазишларига йўл қўймайдилар. Агрессияга қарши чиқаётган корейс халқининг кучлари ҳар қачонгидан кўра ҳам қудратлироқ бўлиб қолди. Қайғу ва шодликни бирга татиб кўраётган хитой ва корейс халқларининг манфаатлари бирдир. Хитой халқи ўтмишдагидек бундан буён ҳам империалистларнинг Корея Халқ-Демократик Республикасига нисбатан ҳар қандай агрессиясини ҳеч қачон бефарқ томоша қилувчи бўлиб қола олмайди.

Баёнотнинг охирида бундай дейилади:

Ҳар иккала томон шунга аминдирки, Хитой Халқ Республикаси ҳукумат делегациясининг Кореяга қилган бу сафари ва ҳар иккала мамлакат ҳукумат делегациялари ўртасида олиб борилган музокаралар ҳар иккала мамлакат ўртасидаги дўстлик ва жипсликни мустаҳкамлабгина қолмай, балки ҳар иккала мамлакат ўртасидаги ҳамкорликни янада кўпроқ мустаҳкамлайди ва кенгайтиради.

Баёнотни Хитой Халқ Республикаси Давлат кенгашининг бош министри Чжоу Энь-лай ва Корея Халқ-Демократик Республикаси Министрлар кабинетининг раиси Ким Ир Сен имзоладилар.

Телевизор экранида

21 ФЕВРАЛДА

19.30 Ўрта ёшдаги болалар учун рус тилида «Костёр» номли телевизион журналининг 2-сони эшиттирилади.

20.00. Киножурнал.

20.10. Саноат ходимлари учун ўзбек тилида эшиттириш.

20.30. Совет Армиясининг 40 йиллигига бағишланган эшиттириш.

20.50. Бадиий фильм—«Ўлмас гарнизон».

Редактор ўринбосари М. ҚОРИЕВ.

ТЕАТР ВА КИНОЛАРДА:

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА—21/II да **Гамлет**, 22/II да **Алишер Навоий.**

НАВОИИ НОМЛИ ТЕАТРДА —21/II да **Травиата,** 22/II да **Фарҳод ва Ширин.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — Энг кекса цирк артисти **Михаил Калядин** раҳбарлигидаги қизиқчилар группаси гастролининг **сўнгги кунлари.** Тамоша кеч соат 8 да бошланади.

«ЁШ ГВАРДИЯ» — кундуз ва кечқурун **Ҳаётнинг мақсади,** кундуз соат 3-15 минутда **Хутордаги уч киши.**

«ЎЗБЕКИСТОН» — кундуз соат 3 дан **Ҳаётнинг мақсади.**

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА
22, 23 февралда
СССР халқ артисти, Сталин мукофоти лауреати

ТАМАРАХОНИМ КОНЦЕРТЛАРИ

Программада: жаҳон халқларининг ашула ва рақслари.

Ўзбек халқ чолғу асбоблари квартети жўр қилади.

Программани тушунтирувчи ва роялда — **Софья Каракаш.**

Концерт кеч соат 8 яримда бошланади. Билетлар ҳар куни кундуз соат 3 дан сотилади.

Тошкент шаҳар ижроия комитети Саноат бошқармаси 6-пиво заводининг дирекцияси, партия ва касаба союз ташкилотлари заводнинг энг кекса ходими, тара цехининг бошлиғи.

Қобилжон
МУСАХОНОВНИНГ

узоқ давом этган касалликдан сўнг 19 февралда вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оиласига таъзия изҳор қиладилар.

КИНОФИЛЬМЛАР ПРОКАТИ ЎЗБЕКИСТОН КОНТОРАСИ
РЕСПУБЛИКА КИНОУСТАНОВКАЛАРИ ЭКРАНЛАРИГА

АКА-СИНГИЛ

НОМЛИ ЯНГИ КИНО-ПОВЕСТЬ ЧИҚАРАДИ.

Сценарий автори — **Ян Чун.**
Режиссёр — **Су Ли.**
Оператор — **Ли Чуан.**
Бош ролларда:
Су Ли-цюнь, Лю Най-линь, Сюн Сай-шен, Цинь И, Ци Ли. Фильмни Чанчунь киностудияси ишлаган.
М. Горький номли киностудияда рус тилига таржима (дубляж) қилинган.

Чилонзор кўча, 32-уйда турувчи **Исмоил Исоқовнинг** Чилонзор кўча, Журнальний переулок, 45-уйда турувчи Турсун Юсуповадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Фрунзе район 2-участка халқ судида кўрилади.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЕТ АДРЕСИ: Тошкент. «Правда Востока» кўчаси № 34. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 26334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 140. Пропаганда бўлими — 136. Совет қурилиши бўлими — 136, Маданият бўлими — 132. Адабиёт ва санъат бўлими — 29040. Қишлоқ хўжалик бўлими — 135. Саноат ва транспорт бўлими — 34048, 132. Хатлар бўлими — 34048, 156, Маҳаллий ахборот бўлими — 132. Секретариат — 115,50, Эълонлар бўлими — 38142.

Р. 02637. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. № Б-412.